

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او

د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه

او

اسلامي ښوونه او روزنه

پنځم ټولگی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ. ش.

درسی کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري
په بازار کې یې اخیستنه او خرڅونه په کلکه منع
ده. له سر غرونکو سره قانوني چلند کېږي.

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او

د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه او اسلامي ښوونه او روزنه

پنځم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ. ش.

د کتاب د تالیف، څېړنې او تدقیق کمیټې

لیکوال: مؤلف شیر احمد مسعودی د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

سلاکاره کمیټه:

- ۱_ دکتور احسان الله د اسلامي علومو د دپارتمنت آمر.
- ۲_ سرمؤلف الحاج بسم الله بختیار د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی
- ۳_ عبدالرقيب جهيد د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۴_ سرمؤلف محمد انيس يونس د عربي ژبې او ادبياتو د دپارتمنت آمر .
- ۵_ مولوي عبدالوکیل د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۶_ مؤلف شیر احمد مسعودی د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۷_ استاد رقيب الله ابراهيمي د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۸_ مايل آقا متقي د اسلامي علومو د دپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

د څېړنې او تدقیق کمیټه:

- ۱_ پوهاند عبد السلام عظيمي قاضي القضاة او د سترې محکمې رئیس.
- ۲_ قضاوت پوه استاد قيام الدين کشاف.
- ۳_ قاضي نذير احمد حنفي د ولسي جرگې د تقنين کمیسیون مرستیال.
- ۴_ مولوي عبدالعزيز د ولسي جرگې د ديني ، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیون غړی .
- ۵_ کرامت الله صديق د حج او اوقافو وزارت د تدقیق کمیسیون رئیس.
- ۶_ مولوي عين النعيم فيضي د علماؤ د سراسري شورا غړی .
- ۷_ مولوي عنايت الله بليغ د علماؤ د سراسري شورا غړی .

د محتوياتو، سياسي، فرهنگي، او ديني برخو د څېړنې او کره کتنې کمیټه:

- ۱- دکتور محمد يوسف نيازی د پوهنې وزارت لوی سلاکار.
- ۲- محمد آصف ننگ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د تدقیق، تصحيح او څارنې کمیسیون:

دکتور عبدالغفور غزنوي د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او د ساينس د مرکز معين - د کمیسیون رئیس .
 د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر گلستاني د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف لوی رئیس .- غړی
 سيد محمود خلیق د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تالیف ریاست علمي غړی - غړی

کمپوز او ډیزاین:

رحمت الله غفاري او حمیدالله غفاري

د مطالبو فهرست

شماره	عنوان	صفحه
۱	د قرآن کریم د زده کړې مضمون	۱_____۱۸
۲	د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون : لومړی فصل : عقاید	۱۹_____۲۷
۳	دویم فصل : فقه	۲۸_____۵۱
۴	درېم فصل : اخلاق	۵۲_____۶۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پېغام

گرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعليمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کيږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنيزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعليمي نصاب د سياسي بدلونونو او د اشخاصو د نظريو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتيب شوی دی. علمي ګټورې موضوعگانې پکې زياتې شوې دي. د زده کړې په بهير کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځيدلې ده.

هيله من يم دا کتاب له لارښوونو او تعليمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د ميتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده کوونکو ميندې او پلرونه هم د خپلو لویو او زامنو په باکيفيته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعليمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاري چې د پوهنې تعليمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دين له بنسټونو، د وطن دوستی د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډگر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده کوونکو له ميندو او پلرونو څخه هيله لرم چې د خپلو نظريو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لاسه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتيب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعليمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفيق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

د قرآن کریم د زده کړې مضمون
د حفظ کولو برخه (۱)

لومړی لوست:

د الفاتحه، الاخلاص، الفلق او الناس سورتونو مراجعه (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

(د فاتحې سورت)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
۝ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

د الناس سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

د الفلق سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝^١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝^٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا
وَقَبَ ۝^٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝^٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝^٥

د الاخلاص سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝^١ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝^٢ لَمْ يَلِدْ ۝^٣ وَلَمْ
يُولَدْ ۝^٤ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝^٥

دويم لوست :

د المسد او النصر د سورتونو (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

د المسد سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝^١ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ۝^٢ سَيَصْلَىٰ نَارًا إِذْ أَتَا لَهَبٍ ۝^٣ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ۝^٤ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝^٥

د النصر سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ١ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ٢ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ٤

دریم لوست:

د الكافرون سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ١ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ٢
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ٣ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ٤
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَّا أَعْبُدُ ٥ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ٤

خلورم لوست:

د الكوثر او الماعون سورتونو (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

د الكوثر سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٥
إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ٢ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ٣

د الماعون سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۙ
لَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۚ قَوْلُ الْمُصَلِّينَ ۙ الَّذِينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۚ الَّذِينَ هُمْ إِذَا أُوذُوا ۙ وَمِنَعُونَ الْمَاعُونَ ۚ

پنجم لوست :

د قریش او الفیل سورتونو (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

د قریش سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لِأَيْلِفِ قُرَيْشٍ ۙ الْفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۚ فَلْيَعْبُدُوا
رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۙ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ ۙ وَأَمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۚ

د الفیل سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۚ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۙ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۙ
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۚ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۚ

شپږم لوست :

د الهمزة سورت له (۱ ___ ۴) ایتونه (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝۱ الَّذِي جَمَعَ مَا لَأَوْعَدَدُهُ ۝۲
يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝۳ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَّةِ ۝۴

اووم لوست :

د الهمزة سورت له (۵ ___ ۹) ایتونه (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَّةُ ۝۵ نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ۝۶ الَّتِي
تَطَّلِعُ عَلَى الْآفِئَةِ ۝۷ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۝۸
فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۝۹

اتم لوست :

د العصر سورت او تیرو شوو سورتونو (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

د العصر سورت

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ ۝۱ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝۲ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ۝۳

نهم لوست :

د التكاثر سورت له (۱ _ ۴) ایتونه او تیرو شوو سورتونو (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلْهَكُمُ التَّكَاثُرُ ۝۱ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۝۲ كَلَّا سَوْفَ
 تَعْلَمُونَ ۝۳ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝۴

لسم لوست :

د التكاثر سورت له (۵ _ ۸) ایتونه (حفظ تلاوت سره له تجوید).

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ۝۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۝۶
 ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۝۷ ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ
 عَنِ النَّعِيمِ ۝۸

د تلاوت برخه (۱)

یوولسم لوست:

د الشمس سورت له (۱ _ ۸) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ۝۱ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ۝۲ وَالنَّهَارُ إِذَا
 جَدَّهَا ۝۳ وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا ۝۴ وَالسَّمَاءُ وَمَا بَدَّهَا ۝۵
 وَالْأَرْضُ وَمَا طَبَّهَا ۝۶ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۝۷ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
 وَتَقْوَاهَا ۝۸

دوولسم لوست :

د الشمس سورت له (٩ _ ١٥) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۙ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۗ كَذَّبَتْ
ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۙ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۗ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ
اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۗ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَغَدَمُوا عَلَيْهِمْ
رَبُّهُمْ يَذَّوْبَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ فِئَةٌ مِّنْهُمْ وَلَئِن يَأْكُفِبَهَا ۙ

ديارلسم لوست:

دالبد سورت له (١ _ ١٠) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ۗ وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ۗ وَالْوَالِدِ وَمَا
وَلَدَ ۗ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۗ أَيْحَسِبُ أَنْ كُنْ يُعْذِرُ
عَلَيْهِ أَحَدٌ ۗ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَدَأَ ۗ أَيْحَسِبُ أَنْ كُنْ كَمِيرَةٌ
أَحَدٌ ۗ أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۗ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ۗ وَهَدَيْنَاهُ
السَّبِيلَ ۗ

خوارسَم لوست:

د البلد سورت له (۱۱ ____ ۲۰) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۝ وَمَا اَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۝ فَكُّ رَقَبَةٍ ۝
اَوْ اطْعَمْتُ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ۝ يَتَّبِعُنَا ذَا مَقْرَبَةٍ ۝
اَوْ مَسَكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۝ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۝ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۝
وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَاٰلِيَّتِنَا هُمْ اَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۝ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّوَصَّلَةٌ ۝

دحفظ کولوبرخه (۲)

پنخلسم لوست:

د الفاتحه، الناس، الفلق، الاخلاص، المسد، النصر، الكافرون، الكوثر
الماعون، قريش، الفيل، الهمزه، العصر او التكاثر سورتونو مراجعه.

شپارسم لوست:

د القارعه سورت له (۱ ____ ۵) ايتونه (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْقَارِعَةُ ۝ مَا الْقَارِعَةُ ۝ وَمَا اَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝
يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۝ وَتَكُونُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۝

اووه لسم لوست :

د القارعة سورت له (٦ _____ ١١) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۖ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝
وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۖ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝ وَمَا
أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ ۖ نَارُ حَامِيَةٍ ۝

اتلسم لوست:

د العاديات سورت له (١ _____ ٦) ايتونه (حفظ, تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
وَالْعَدِيَّتِ صُبْحًا ۝ فَالْمُورِيَّتِ قَدْحًا ۖ فَالْمُغِيرَتِ صُبْحًا ۝
فَأَثَرُنَ بِهِ نَقْعًا ۖ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ
لَكَنُودٌ ۝

نولسم لوست :

د العاديات سورت له (٧ _____ ١١) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝ وَأَنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۝ أَفَلَا يَعْلَمُ
إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۖ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۖ إِنَّ رَبَّهُمْ
بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ۝

د تلاوت برخه (۲)

شلم لوست:

د الفجر سورت له (۱ _____ ۸) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْفَجْرِ ۱
وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۲
وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۳
وَالْأَيْلِ إِذَا
يَسِرُّ ۴
هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرِ ۵
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ
رَبُّكَ بِعَادٍ ۶
إِرمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۷
الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا
فِي الْبِلَادِ ۸

یو ویشتم لوست:

د الفجر سورت له (۹ _____ ۱۴) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

وَتَشوُودِ الَّذِينَ جَاءُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۹
وَفَرَعُونَ ذِي
الْأوتَادِ ۱۰
الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ ۱۱
فَاكْثَرُوا فِيهَا
الْفَسَادَ ۱۲
فَصَبَّ عَلَيْهِمُ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۱۳
إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْبُرْصَادِ ۱۴

دوه ویشتم لوست:

د الفجر سورت له (۱۵ _____ ۲۰) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ ۱۵
فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۱۶
وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۱۷
فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ۱۸
كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ۱۹
وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۲۰
وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ
أَكْلًا لَبًّا ۲۱
وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۲۲

درویشتم لوست :

د الفجر سورت له (۲۱ _____ ۲۴) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝^{۲۱} وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ
صَفًّا صَفًّا ۝^{۲۲} وَجِئْتُ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ۝^{۲۳} يَوْمَئِذٍ
يَقُولُ ۝^{۲۴} يَلِيَّتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ۝^{۲۵}

خلیریشتم لوست:

د الفجر سورت له (۲۵ _ ۳۰) ایتونه (تلاوت سره له تجوید).

فِيَوْمِئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ۝^{۲۶} وَلَا يُؤْتِيهِ
وَسْئَلَةً أَحَدٌ ۝^{۲۷} يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۝^{۲۸}
ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝^{۲۹}
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۝^{۳۰} وَاَدْخُلِي جَنَّتِي ۝^{۳۱}

د حفظ برخه (۳)

پنځه ویشتم لوست :

دلاندې حفظ شوو سورتونو مراجعه: الفاتحه ، الناس ، الفلق ، الاخلاص
المسد ، النصر ، الكافرون ، الكوثر ، الماعون ، قریش ، الفیل ، الهمزه ، العصر
التكاثر، القارعه او العاديات. تلاوت او تجوید.

شپرویشتم لوست:

د الزلزله سورت له (۱ _____ ۵) ایتونه (حفظ, تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ○ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ○
وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ○ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ○ بِأَنَّ
رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ○

اوه ويشتم لوست:

د الزلزله سورت له (۶ _____ ۸) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ○ فَمَنْ
يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ○ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ○

د تلاوت برخه (۳)

اته ويشتم لوست:

د الغاشيه سورت له (۱ — ۱۱) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○
هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ① وَجُودُهُ يُومِدُ خَاشِعَةً ② عَامِلَةً
تَأْصِبُهُ ③ تَصَلِي نَارًا حَامِيَةً ④ تُسْقَى مِنْ عَيْنِ أُنْيَةِ ⑤ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيحٍ ⑥ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ⑦
وَجُودُهُ يُومِدُ تَائِعَةً ⑧ لَسَعِيهَا رَاضِيَةٌ ⑨ فِي جَنَّةٍ
عَالِيَةٍ ⑩ لَا تَسْمَعُ فِيهَا الْأَغْنِيَةَ ⑪

نه ويشتم لوست:

د الغاشيه سورت له (۱۲ — ۲۰) ايتونه (تلاوت سره له تجويد)

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑫ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ⑬ وَأَكْوَابٌ
مَوْضُوعَةٌ ⑭ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ⑮ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ⑯
أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ⑰ وَإِلَى السَّمَاءِ
كَيْفَ رُفِعَتْ ⑱ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ⑲ وَإِلَى الْأَرْضِ
كَيْفَ سُطِحَتْ ⑲

دیرشم لوست :

د الغاشية سورت له (۲۱ _____ ۲۶) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

فَذِكْرٌ لَّكَ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ۚ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۖ إِلَّا مَن تَوَلَّىٰ وَكُفِرَ ۚ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ۗ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ۗ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۚ

یو دیرشم لوست :

د الاعلی سورت له (۱ _____ ۹) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۚ الَّذِي خَلَقَ قَسْوَىٰ ۖ وَالَّذِي قَدَّرَ
 فَهْدَىٰ ۖ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ ۖ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ ۖ
 سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَىٰ ۖ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا
 يَخْفَىٰ ۖ وَنُبَيِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ۚ فَذِكْرٌ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَىٰ ۚ

دوه دیرشم لوست :

د الاعلی سورت له (۱۰ _____ ۱۹) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

سَيَذَكُّهُ مِنَ الْخِيَاةِ ۚ وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ۚ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ
 الْكُبْرَىٰ ۚ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۚ قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ۚ
 وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ۗ بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۗ
 وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ ۚ أَبْقَىٰ ۚ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ۗ صُحُفِ
 إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ۗ

دري دېرشم لوست:

د الطارق سورت له (۱ ____ ۱۰) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ① وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ②
النَّجْمُ الثَّاقِبُ ③ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ④
فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ⑤ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ⑥
يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ⑦ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ
لَقَادِرٌ ⑧ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ⑨ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا
نَاصِرٍ ⑩

خلوردېرشم لوست:

د الطارق سورت له (۱۱ ____ ۱۷) ایتونه (تلاوت سره له تجوید).

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ⑪ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ⑫
إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ⑬ وَمَاهُوبٌ بِالْهَزْلِ ⑭ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ
كَيْدًا ⑮ وَأَكِيدُ كَيْدًا ⑯ فَهَلِ الْكٰفِرِينَ
أَمَّهُمْ رُؤُودًا ⑰

پنځه دېرشم لوست:

د تیرو حفظ شوو سورتونو مراجعه: الفاتحه ، الناس ، الفلق ، الاخلاص ،
المسد ، النصر ، الكافرون ، الكوثر ، الماعون ، قريش ، الفيل ، الهمزه ، العصر ،
التكاثر ، القارعه ، العاديات او الزلزلة.

شپرد برشم لوست:

د البروج سورت له (۱ — ۹) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝ وَشَاهِدِ
وَمَشْهُودِ ۝ قَتَلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ۝ النَّارِ ذَاتِ
الْوُقُودِ ۝ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝ وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ
بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۝
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

اووه دیرشم لوست:

د البروج سورت له (۱۰ — ۱۳) ایتونه (تلاوت سره له تجوید).

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا
فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ۝ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ
لَشَدِيدٌ ۝ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ ۝

اته دیرشم لوست :

د البروج سورت له (۱۴ — ۲۲) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ۱۳ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۱۵ فَعَالٌ لَمَّا
يُرِيدُ ۱۶ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ۱۷ فِرْعَوْنُ وَشِمُودَ ۱۸ ط
بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۱۹ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ۲۰ ع
بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ۲۱ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ۲۲ ع

نه دیرشم لوست :

د الانشقاق سورت له (۱ — ۹) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱
إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ۱ وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ۲ ۱
الْأَرْضُ مُدَّتْ ۳ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ۴ وَأَذْنَتْ
لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ۵ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ
كَدًّا فَامْلُقِيهٖ ۶ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۷
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ۸ وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ
مَسْرُورًا ۹

خلوینستم لوست :

د الانشقاق سورت له (۱۰ _ ۱۹) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَأَىٰ ظَهْرَهُ ۙ فَسَوْفَ يَدْعُوا
ثُبُورًا ۙ وَيَصْلِي سَعِيرًا ۙ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۙ
إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۗ بَلَىٰ ۗ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ
بَصِيرًا ۙ فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ۙ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۙ
وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۙ لِتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۙ

یوخلوینستم لوست :

د الانشقاق سورت له (۲۰ _ ۲۵) ایتونه (تلاوت سره له تجوید)

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۙ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۙ
بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَكْذِبُونَ ۙ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ۙ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۙ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۙ

تکرار:

د تیرو حفظ شوو سورتونو: الفاتحه، الناس، الفلق، الاخلاص، المسد، النصر،

الكافرون، الكوثر، الماعون، قريش، الفيل، الهمزه، العصر، التكاثر، القارعه،

العاديات او الزلزلة، تکرار.

د اسلامي بنوونې او روزنې مضمون لومړی فصل

لومړی لوست

عقاید

د فاتحې سورت

سریزه:

شروع کوم په نوم د الله چې ډیر مهربان او زیات رحم کوونکی دی. د فاتحې سورت: په ام الكتاب او ام القران سره هم یاد شوی دی. په مکه مکرمه کې نازل شوی او د لاتدې مطالبو لرونکی دی: ستاینه د الله تعالیٰ عظمت او د هغه ستایل په هغو صفتونو باندې چې په عظمت، قدرت، حکمت، تدبیر، شان او شوکت، جلال، د ملک وسعت، لطف او رحمت د الله تعالیٰ باندې دلیل دي.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۱)

ترجمه: ټوله ثنا او ستاینه یوازی الله لره ده چې د ټولو کایناتو پالونکی دی. تفسیر: دکمال ټول صفتونه او ستاینې دازل څخه ترابده پورې هغه که د لمانځه په شکل کې وي او یا د دعا او اذکارو او یا نورو صورتونو سره وي. دالله تعالیٰ دشان سره وړ او یوازی د الله تعالیٰ ذات یې لایق دی؛ ځکه چې الله تعالیٰ دټول عالم پیدا کوونکی او پالونکی دی.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۲) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۳)

ترجمه: هسی الله تعالیٰ چې ډیر مهربان، زیات رحم لرونکی، او د جزاء د ورځې مالک دی.

تفسیر: ټولې ثناوې او ستاینې دالله تعالیٰ په ذات پورې خاصې دي، چې د ټول عالم تربیه کوونکی، ډېر مهربان او زیات رحم لرونکی دی. د دین ورځ د قیامت ورځ ده په دی ورځ کې ویره او امید په داسې اندازه سره وي چې هیڅ سابقه نه لري او یوازی به د یوه الله تعالیٰ حکومت وجود ولري.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۴)

ترجمه: خاص ستا د ذات عبادت کوو. او یوازی ستا له ذات څخه مرسته غواړو.

تفسیر : کله چې الله تعالی د ټول عالم خالق، او یوازینی ذات دی، نو د عبادت لایق هم دی.

بنده تعهد کوي، چې ټول عبادتونه یې خاص د الله تعالی لپاره دي او یوازې له الله تعالی څخه مرسته غواړي. نو د بنده لپاره له الله تعالی سره د اړیکو د ټینګولو لپاره دا تر ټولو غوره لاره ده.

د الله تعالی له ذات نه پرته له هېڅ موجود څخه مرسته غوښتل روا نه دي .

اهدنا الصراط المستقیم (۵) صراط الذین انعمت علیهم (۲)

ترجمه: راوښیې مونږ ته مستقیمه لاره دهغو کسانو لاره چې پیرزوینه دې ورباندې کړې ده.

تفسیر : د نیکی لارې له غوښتنې څخه مراد دلته تنها د نیکی لارې غوښتنه نه ده بلکې مراد او مطلب له دغې غوښتنې څخه د نیکی لارې لارښوونه او په هغه لاره د عمل کولو توفیق غوښتل دواړه دي .

غیر المغضوب علیهم ولا الضالین (۷)

ترجمه: نه د هغو خلکو لاره چې غضب پرې نازل شوی او نه لاره د هغو خلکو چې گمراهان دي .

تفسیر: موږ ته په مستقیمه لاره چې د نجات موندونکیو لاره ده، هدایت وکړه؛ نه د غضب کړی شویو او گمراهانو لاره. دغه آیت دا ثابتوي چې د انسان لپاره په دنیا کې له الله (ج) څخه د هدایت دلارې چې د کامیابۍ، انعام، ثواب او دالله (ج) د رضا لار ده تر ټولو غوره غوښتنه ده چې د دغې غوښتنې د قبلېدو په صورت کې انسان ته د دواړو جهانونو کامیابي په نصیب کیږي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې دلوست متن په چوپتیا سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې دلوست مطلب په خپلو ژبو سره بیان کړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکو دلوست لوستنه او مطلب زده کړی دی؟

لارښوونه:

✚ محترم ښوونکی دې د مستقیمې او غیر مستقیمې مرستې په هکله زده کوونکو ته معلومات ورکړي.

دویم لوست

داخلاص سورت

موخه: د اخلاص د سورت د ترجمې زده کړه.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (۱) اللَّهُ الصَّمَدُ (۲) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (۳) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (۴)
ترجمه: ووايه (ای محمد صلی الله علیه وسلم چې الله تعالی یودی، الله تعالی بی نیاز دی نه خوګ له ده څخه پیدا شوي دي او نه دی له چا څخه پیدا شوی دی. او نشته ده لره سیال .

تفسیر: یهودو او نصاراو به د حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) نه داسې پوښتنې کولې: هغه خدای چې ته مونږ ورته دعوت کوې څرنگه دی؟ څه بیلګې لري؟ هغه مونږ ته بیان کړه. د هغوی په ځواب کې دغه پورتنی مبارک سورت نازل شوی دی.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د دې سورت مفاهیمو ته پوره متوجه اوسي او په دې هکله دې مباحثه وکړي.
- د فاتحې او اخلاص د سورتونو کلمات دې سم ولولي.

محترم ښوونکی!

د سورت متن په زده کوونکو تکرار کړئ او کورنۍ دنده ورکړئ!
یادونه: په کتاب کې د دې دواړو سورتونو راوړنه د دې لپاره ده چې دواړه سورتونه ډیر برکتونه لري، د فاتحې سورت د قرآن عظیم الشان د اصل په نامه سره او د اخلاص سورت د توحید د سورت په نامه سره یادېږي. د دې دواړو سورتونو ویل ډیر اجر او ثواب لري. اوهم د دې لپاره دلته راوړل شوي چې په لمونځونو کې د دواړو سورتونو مفاهیمو ته پاملرنه وکړو.

درېيم لوست

دالله تعالی یووالی

موخه: دالله تعالی له یووالي سره اشنایي.

پوښتنه: دالله تعالی توحید یعنی څه؟

توحید په لغت کې یووالي ته وایي. اوپه اصطلاح کې په (یو والي سره دالله تعالی پیژندنه) ده. او په دې عقیده لرل دي چې الله تعالی په ذات او صفاتو کې یو دی؛ شریک او سیال نه لري.

پوښتنه: آیا د توحید د علم د زده کړې سره آشنا یاست؟

الله تعالی ټول انبیاء (علیهم السلام) د توحید د تبلیغ او تعلیم لپاره را استولي دي، چې بنده گان د مخلوق، له بندگی څخه منع او دیوه الله عبادت کولو ته دعوت کړي. او ددې دعوت لپاره یې محمد صلی الله علیه وسلم هم رالیږلی او قرآن کریم یې ورباندې نازل کړی دی؛ چې په هغه کې یې د توحید پوره بیان کړی دی او مونږ یې په هغه باندې په ایمان لرلو سره مامور کړي یو.

دالله تعالی دیووالي دلیل

څوک کولی شي چې د الله تعالی په یووالي باندې له قرآن کریم څخه یو دلیل راوړي؟
دالله تعالی په یووالي باندې دلیل:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا: (الانبیاء سورت ۲۲ آیت)

ترجمه: (که چیرې په ځمکه او آسمان کې پرته له الله تعالی څخه نور خدایان وای نو خامخا به یې نظام فاسد شوی وو) نو بې له شکه الله یودی، شریک او مثل نه لري، هیڅ یو شی ورسره مساوي او مشابه نه دی اونه داسې څوک موجود دی چې له ده سره مقابله یا مخالفت وکړي.

هڅوني:

➤ زده کوونکي دې یوځل لوست په چوپتیا سره مطالعه کړي.

➤ زده کوونکي دې د لوست په هکله مباحثه وکړي.

لارښوونه:

محترم ښوونکی دې لوست دپوښتنې اوځواب په شکل سره تکرار کړي چې ښه نتیجه ورڅخه ترلاسه کړي.

دالله تعالی ذاتي صفتونه

موخه: دالله تعالی د ذاتي صفتونو پیژندل.

څوک کولی شي دالله تعالی ذاتي صفتونه ذکرکړي؟

دالله تعالی ذاتي صفتونه هغه دي چې د هغوی په ضد سره الله تعالی نه موصوف کيږي، او دالله تعالی له ذات سره لازم دي .

دا صفتونه عبارت دي له: حیات، علم، کلام، اراده، قدرت، سمع او بصر.

۱- حیات: (ژوند) حیات دالله تعالی له ذاتي صفتونو څخه دی. اوپه ضد یې چې موت (مرگ) دی نه موصوف کيږي. دالله تعالی د حیات د صفت اثبات په دې مبارک آیت سره شوی دی: **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ** (دبقرې سورت ۲۵۴ آیت)
ترجمه: الله (ج) ، هغه ژوندي، ابدی ذات نه پرته چې ټول کائنات یې تنظیم کړي بل هیڅ خدای نشته.

۲- علم (پوهه): _ علم دالله تعالی له ذاتي صفتونو څخه دی یعنې الله تعالی په ټولو موجوداتو او مخلوقاتو باندې عالم دی ، د خلکو د زړونو په اسرارو (رازونو) پوره اگاه دی دالله تعالی دا صفت هم ازلي او ابدی دی، او الله تعالی ددې صفت په ضد چې (جهل) دی هیڅ کله نه موصوف کيږي.

۳- کلام (خبرې کول): کلام دالله تعالی له ذاتي صفتونو څخه دی الله تعالی متکلم (خبرې کوونکی) دی دالله تعالی کلام دبنده گمانو د کلام په څیر نه دی الله تعالی د کلام د صفت په ضد چې گونگوالی دی نه موصوف کيږي او د دې صفت اثبات په دې مبارک آیت سره شوی دی.

وَ كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا (د نساء سورت ۱۶۴ آیت)

ترجمه: (الله تعالی له موسی علیه السلام سره په بلاکیف ډول مخامخ خبرې وکړې. او عظیم الشان قرآن هم دالله تعالی کلام دی.

هڅونې :

زده کوونکي دې د حیات، علم او کلام د صفتونو په برخه کې مباحثه وکړي.

آرزونه: آیا زده کوونکو پورتنی لوست زده کړی دی ؟

لارښوونه: محترم ښوونکی دې د لوست د محتوی په هکله زده کوونکو ته په ساده ژبه پوره معلومات ورکړي.

اراده او قدرت

موخه : د قدرت او ارادې دصفتونو پيژندنه .

څوک کولی شي دارادې او قدرت په هکله څه خبرې وکړي؟

۴- اراده : اراده دالله تعالی دذاتي صفتونو څخه یو صفت دی. کوم شی چې په عالم کې پیدا شوی یا پیدا کيږي دالله تعالی په ارادې سره صورت مومي. ټولو شیانو دالله تعالی په ارادې سره تحقق موندلی دی. په دنیا او اخرت کې چې کوم خیر یا شر، گټه یا نقصان، وړوکی یا لوی موجود منځ ته راځي پرته دالله تعالی له ارادې څخه تحقق نه مومي، الله تعالی د ارادې دصفت په ضد سره چې بی اراده گي ده هیڅ کله نه موصوفیږي اراده دالله تعالی ازلی صفت دی او په دې مبارک آیت سره یې اثبات شوی دی. **فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ** (د بروج سورت ۱۶ آیت)
ترجمه: پوره، کوونکی دی د هغه څه چې اراده یې وکړي .

۵- قدرت : (توانایی) الله تعالی په ازلي او ابدي قدرت سره قادر (توانا) دی .
دهر څه اراده چې وکړي هغه کولای شي. مړي ژوندي کولی شي. کمزوری قوي او قوي کمزوری گرځوي. یوه شخص ته عذاب ورکوي، بل ته مغفرت کوي. الله تعالی ددې صفت په ضد سره چې عجز (ناتوانی) ده نه موصوفیږي او د الله تعالی دا صفت په دې مبارک آیت سره ثابت شوی دی. **(إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)** (دآل عمران سورت ۱۶۵ آیت)
ترجمه: په تحقیق سره چې الله تعالی په هر څه قادر (توانا) دی.

هڅوني :

- زده کوونکي دې د الله تعالی د قدرت د صفت په هکله مباحثه وکړي.
 - څو تنه زده کوونکي دې د الله تعالی د قدرت مثالونه ووايي.
- ارزونه: ایا زده کوونکي د لوست مطلب په خپلو ژبو سره ویلی شي؟
لارښوونه: محترم ښوونکی دې زده کوونکو ته وظیفه ورکړي چې د الله تعالی ټول ذاتي صفتونه په ټولگي کې تکرار او بیا یې په یاد زده کړي.

شپږم لوست

سمع او بصر

موخه: د سمعې او بصر د صفتونو په هکله زده کوونکو ته معلومات ورکول. خوک ویلی شي چې د سمعې او بصر صفتونه د الله تعالی له کومو صفتونو څخه دي؟

۶- سمع: سمع هم د الله (جل جلاله) د ذاتي صفتونو څخه یو صفت دی یعنې الله تعالی ټول لوړ او ټیټ او ازونه او خبرې په ازلي او ابدي سمعې سره اوري، په ښو خبرو بنده گانو ته ثواب او په بدو خبرو سره عذاب ورکوي. سمع د الله تعالی ازلي او ابدي (قدیم) صفت دی او د دې صفت په ضد سره چې کون والی دی هیڅ کله نه موصوفیږي او په دې آیت کریمه سره یې اثبات شوی دی.

((وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ)) د بقرې سورت ۲۲۴ آیت

ترجمه: الله تعالی اورېدونکی او په ټولو اقوالو او احوالو عالم دی.

۷- بصر: (لیدل) د الله تعالی د ذاتي صفتونو له جملې څخه یو هم بصر دی یعنې الله لیدونکی دی ټول مخلوقات ویني هیڅ شی د ده تعالی له لیدنې څخه پټ نه دی خوک چې په تیاره شپه کې لمونځ کوي، یا کوم بل عمل ترسره کوي الله تعالی په خپل ازلي او ابدي بصر (لیدنې) سره هغه ویني، د هغه پوره مکافات او مجازات ورکوي د الله تعالی دا صفت قدیم (ازلي او ابدي) دی.

او په دې آیت کریمه سره یې اثبات شوی دی:

((إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ)) د بقرې سورت ۱۱۰ آیت

ترجمه: په تحقیق سره الله تعالی لیدونکی دهغه څه دی چې تاسې یې کوی.

هڅونې:

- زده کوونکي دې په گروپي ډول دبصر او سمعې د صفتونو په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې دلوست محتوی په خپلو ژبو سره ووايي.

ارزونه:

- ❖ آیا زده کوونکي دبصر او سمعې صفتونه په خپلو ژبو سره ویلی شي؟
- لارښوونه:

- ❖ محترم ښوونکی دې لوست په ساده ژبه سره پوره توضیح کړي.

دالله تعالی فعلی صفتونه

موخه: دالله تعالی د فعلی صفتونو پیژندنه

دالله تعالی د ذاتی او فعلی صفتونو ترمنځ څه فرق دی ویې وایی؟

فعلی صفتونه هغه صفتونه دي چې الله تعالی په اصل صفت او دصفت په ضد سره موصوف کیدای شي لکه رحمت چې ضد یې غضب دی (الله تعالی په دواړو سره موصوف کیدای شي) دالله تعالی فعلی صفتونه زیات دي، چې ځینې یې په لاندې توګه بیا نیږي:

۱- تخلیق: (پیدا کول) الله تعالی د ټول عالم پیدا کوونکی دی، ځمکه، اسمانونه، ورځ، شپه او هر هغه څه چې په ځمکه او اسمانونو کې دي، الله تعالی پیدا کړي دي همداراز هرڅه چې وغواړي پیدا کولی یې شي. د تخلیق ضد عدم تخلیق (نه پیدا کول) دي نو کوم څه چې الله تعالی یې پیدا یبنت نه وي غوښتی نه یې پیدا کوي.

۲- ترزریق: (روزي ورکول) دا دالله تعالی له فعلی صفتونو څخه یو صفت دی نو الله تعالی ټول عالم ته روزي ورکوونکی دی.

دترزریق ضد عدم ترزریق (روزی نه ورکول) دي نو که الله تعالی وغواړي چې کوم ژوي ته روزي ورنه کړي پوره اختیار لري کولی شي چې روزي ورنه کړي.

هڅونې:

➤ زده کوونکي دې په گروهی ډول دتخلیق او ترزریق په هکله مباحثه وکړي.

➤ زده کوونکي دې دلوست محتوی په خپلو ژبو سره بیان کړي.

ارزونه:

ایا زده کوونکي ذاتی او فعلی صفتونو تر منځ توپیر کولی شي؟

لارښوونه:

✚ محترم ښوونکی دې ذاتی او فعلی صفتونو دتوپیر په هکله پوره معلومات وړاندې کړي.

اتم لوست

داحياء او اعزاز صفتونه

موخه: د احياء او اعزاز د صفتونو له مفهوم سره آشنایي.

۳_ احياء: دالله تعالی د فعلي صفتونو له جملې څخه احياء (ژوندی کول) دي نو الله تعالی دهرشي په ژوندي کولو پوره قادر دی. ټول هغه شيان چې په دنيا کې ژوندي دي يا ژوندي کيږي الله تعالی ورته حیات (ژوند) ورکړی دی. همداراز ټول عالم چې خوبه يې شي دقيامت تر ورځې پورې ژوندي ساتي. د احياء ضد اماتت (مړه کول) دي هر وخت چې دچا دمړه کولو اراده وکړي هغه وژني.

۴_ اعزاز: (عزت ورکول) د الله تعالی د فعلي صفتونو له جملې څخه يو اعزاز دی يعنې کله چې الله تعالی وغواړي چاته عزت ورکړي هغه ته عزت ورکوي بيا نو هيڅوک هغه ته ذلت نه شي ورکولی، د اعزاز (عزت ورکولو) ضد اذلال (ذلت ورکول) دي، نو کله چې الله تعالی وغواړي کوم شخص ذليل کړي هغه ذليل کوي بيا نو هيڅوک هغه ته عزت نه شي ورکولی، اعزاز، اذلال، احياء او اماتت داتول دالله تعالی فعلي صفتونه دي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې ډلې ډلې شي اود فعلي صفتونو په هکله دې بحث وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست حاصل په خپلو ژبو سره بيان کړي.

ارزونه:

ايا زده کوونکو دا اعزاز، اذلال، احياء او اماتت مفهوم زده کړی دی.

لارښوونه:

محترم ښوونکی دې لوست په ډيره ساده ژبه پوره توضیح کړي.

دویم فصل

نهم لوست

فقهه

د فقهې تعريف او ځينې اصطلاحات

موخه: د فقهې د مفهوم او اصطلاح گانو (فرض، واجب، سنت، مستحب او مباح) پيژندل.

فقه په لغت کې د پوهې، زیرکۍ، معرفت او پيژندلو په معنی ده. او په اصطلاح کې د هغه شرعي علم څخه عبارت دی چې د روا او ناروا له پلوه د مکلف انسان د فعل په اړه خبرې کوي.

روا عملونه په لاندې ډول دي:

۱- فرض: هغه عمل ته ویل کیږي چې په داسې قطعې دلیل سره ثابت شوی وي چې کومه شبهه یې په ثبوت او دلالت کې موجوده نه وي. او په دوه ډوله دي عملي فرض او اعتقادي فرض.

هغه فرض چې د دین له بدیهیاتو څخه وي او په اسلامي مذاهبو کې ورباندې اتفاق شوی وي منکر یې کافر دی.

۲- واجب: په حنفي مذهب کې واجب هغه عمل ته ویل کیږي چې په داسې قطعې دلیل سره ثابت شوی وي چې د هغه دلیل په قاطعیت کې د ثبوت او یا دلالت له مخې شبهه موجوده وي.

۳- سنت: په لغت کې طریقي او لارې ته وايي او په اصطلاح کې هغه عمل ته ویل کیږي چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) په خپل ټول عمر کې پرته له یو یا دوه ځلو پرېښودلو همپشه کړی وي.

د سنتو حکم:

په کولو سره یې ثواب دی او په نه کولو سره یې ملامتي ده.

۴- مستحب:

د رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) او اصحابو کرامو غوره چارې دي چې په کولو کې یې ثواب او په نه کولو کې کومه ملامتي نشته.

۵- مباح: هغه عمل دی چې په کولو یا نه کولو کې یې انسان د واک څښتن وي.

هڅونې: زده کوونکي دې په ډله ییزه توګه په فقهې اصطلاحاتو کې په خپلو کې سره خبرې وکړي. ارزونه: آیا شاگردانو د سنتو او فرضو مفهومونه زده کړي دي؟ لارښوونه: محترم ښوونکي دې د فقهې اصطلاحاتو په اړوند زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

لسم لوست

د اسلام دویمه بنا لمونځ

موخه: د لمانځه د فرضونو پیژندل او د هغو د ادا کولو لار.

پوښتنه: کوم لمونځ له اذان او اقامت پرته کېږي؟

د اسلام دویمه بنا د لمانځه ادا کول دي چې مسلمانان په یوه شپه او ورځ کې پنځه وخته لمونځ کوي. لمونځ باید په پاک بدن، پاک ځای او پاکو جامو په ځانگړي وخت کې مخ په قبله د هغه له شرایطو سره ادا شي. د پنځه وخته لمونځونو د ادا کولو ترتیب مویه (دویم، دریم او څلورم) ټولگيو کې په بشپړه توگه لوستلي دي. په دې ځای کې هغه لمونځونه بیانېږي چې زده کړه یې د هر مسلمان له پاره لازمه ده.

۱- د جماعت لمونځ.

۲- د جنازې لمونځ.

۳- قضایي لمونځ.

۴- داخترونو لمونځ.

۵- د خسوف او کسوف لمونځ.

۶- د خوف (وېرې) لمونځ

۷- داستسقاء لمونځ.

۸- د تراویح لمونځ.

هڅونه:

زده کوونکي دې دیادو شویو لمونځونو په اړه په خپلو کې سره خبرې وکړي او د هغو نېټگني دې یوه یوه په ساده ژبه بیان کړي.

ارزونه: آیا شاگردانو واجب لمونځونه پیژندلي دي؟

لارښوونه

✚ بناغلی بنوونکی دې دپو رتنیو لمونځونو د کولو په اړه پوره معلومات ورکړي.

يو لسم لوست

دجماعت لمونځ اودهغه گټې

موخه: په جماعت سره دلمانځه د اداء کولو د ښېگڼو پيژندل.

پوښتنې:

۱. په جماعت سره دلمانځه کول څه حکمت لري؟
۲. کوم لمونځونه په جماعت سره ادا کېږي؟
۳. څوک کولی شي دجماعت دلمانځه گټې بيان کړي؟

لمونځ داسلام دويمه بنا ده، د هر مسلمان لپاره دا غوره ده چې خپل پنځه وخته لمونځونه په جومات کې په جماعت سره ادا کړي. په جماعت سره دلمانځه ادا کول مؤکد سنت دي. دجماعت په لمانځه کې ډېرې گټې شته محمد (صلى الله عليه وسلم) دجماعت دلمانځه دښېگڼو په اړوند فرمايلي دي:

(صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً) رواه مسلم

ژباړه:

په جماعت سره دلمانځه ادا کول د يوه تن له ځاتته لمانځه کولو څخه اوه ويشت درجې فضيلت لري .

دجماعت په لمانځه کې زياتې گټې او ښېگڼې شته دهغو له جملې څخه اتفاق او يووالی، دگاونډيو دحقونودرناوی، دټولني د ټولو وگړو حقونو ته پاملرنه ، د ځانگړواو ټولنيزو ستونزو لپاره دحل دلارې پيدا کول او دمسلمانانو په زړونو کې دميني او محبت پيدا کېدل اودآخرت دښکمرغی گټل دپورتنی سنتي طريقي په رعايت کولو کې ترلاسه کېږي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دجماعت دلمانځه دښېگڼواو گټو په اړه په ډله ايزه توگه خبرې وکړي.

ارزونه: څوک کولی شي چې دجماعت دلمانځه ښېگڼې په ساده ژبه بيان کړي.

لاړښوونه:

ښاغلی ښوونکی دې په ټولنيز ژوند کې دجماعت دلمانځه اودهغه دگټو په اړوند پوره معلومات ورکړي.

دولسم لوست

د دواړو اخترونو لمونځ

موخه: د دواړو اخترونو دلمانځه دا کولو دطریقې پیژندل.

پوښتنه: د جمعې او دواړو اخترونو لمونځونه څه فرق لري؟

د دواړو اخترونو لمونځ سره له تکبیرونو واجب دی او په لاندې ډول ادا کیږي:

له نیت کولو وروسته امام په جهر (لوراواز) او مقتدیان په تیت آواز تکبیر وایي او خپل دواړه لاسونه تر نامه لاندې یو پر بل باندې ږدي. امام او مقتدیان (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ) ترپایه پورې په ورو سره لولي بیا امام درې تکبیرونه په لوراواز لولي او مقتدیان یې په تیت آواز لولي د هر تکبیر په ویلو کې خپل لاسونه د غوږونو تر نرمیو پورې پورته کوي او د دغو دريو تکبیرونو تر منځ لاسونه کښته (ځوړند) نیسي د دریم تکبیر تر ویلو وروسته خپل لاسونه له نامه لاندې تړي او امام په لوراواز قرائت وایي بیا رکوع او سجده کوي. په دویم رکعت کې درې تکبیرونه له قرائت څخه وروسته او له رکوع نه مخکې د لومړي رکعت په شان ترسره کوي، دلمانځه له ادا کولو وروسته امام دوه خطبې لولي چې دواړه سنت دي، د کوچني اختر په خطبه کې امام د فطر د صدقې په هکله او د لوی اختر په خطبه کې د قربانۍ حکمونه او د تشریح په ورځو کې تکبیر ویلو طریقه او فضیلت بیانوي. (۱)

که چېرې دا اختر لمونځ د کوم شرعي عذر له امله په لومړۍ ورځ اداء نه شي په دویمه او دریمه ورځ دې ادا کړل شي.

یادونه: د دواړو اخترونو په لمونځونو کې اذان او اقامت نه شته.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د دواړو اخترونو دلumonځونود اداء کولو طریقه یو له بل نه پوښتي. او په عملي ډول سره دې تمثیل کړي.

ارزونه: آیا دا اخترونو دلumonځونو طریقه په خپله ژبه بیانولی شی؟

لارښوونه:

✚ ښاغلی ښوونکی دې د دواړو اخترونو دلمانځه د ویلو طریقه په عملي ډول وروښيي.

۱_ د تشریح تکبیرونه دادي: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ. چې د عرفې د ورځې له سهاره شروع او د ذی الحجة الحرام د دیارلسمې ورځې د ماز یگر تر لمانځه پورې دوام کوي.

د یار لسم لوست

د جنازې د لمانځه حکمونه

موخه: - د جنازې د لمانځه د ادا کولو په اړه پوهېدل.

پوښتنه: د جنازې د لمانځه حکمونه کوم دي؟

د جنازې لمونځ فرض کفایي دی او په لاندې ډول ادا کېږي: کله چې خلک په صفو نو (لیکو) کې منظم ودریدل نیت دي وکړي .

لومړی تکبیر دې ولولي امام او مقتدیان دې لاسونه تر نامه لاندې کېږي دي په پټه خوله دې (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَجَلَّ ثَنَّاؤُكَ وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ) ولولي. ژباړه: پاک دی ذات ستا؛ خدایه! او ته د ستایلو وړې. له برکت نه ډک دی نوم ستا او له عظمت نه ډک دی شان ستا. ستا ثنا ستره ده او غیر له تانه بل معبود نشته، د ثنا له ویلو نه وروسته بل تکبیر ویل کېږي او درود شریف لوستل کېږي.

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ) ترجمه: ای الله تعالی ته خپل رحمت نازل کړه په محمد (صلی الله علیه وسلم) او په آل د محمد (صلی الله علیه وسلم) لکه څرنګه چې تا رحمت نازل کړی و په ابراهیم او په ال د ابراهیم په تحقیق سره ته لائق د ثناء یې او د لوی صفت وړ یې.

د درود شریف له ویلو څخه وروسته دریم تکبیر ویل کېږي او بالغ مړي ته که نارینه وي او که ښځینه دا دعا لوستل کېږي.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا، اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِيهِ عَلَيَّ الْإِسْلَامَ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَيَّ الْإِيمَانَ

ژباړه: ای الله ته وښې زموږ ژوندي، مړي، حاضر، غائب، وړوکي، لوی، نر او ښځې. ای الله هغه څوک چې ته ژوند ورکوي له موږ څخه؛ ژوند ورکړې په اسلام او هغه څوک چې ته یې له موږ څخه مړه کوي نو مړه یې کړه په ایمان. د دعا له ویلو نه وروسته څلورم تکبیر لوستل کېږي او سلام ګرځول کېږي.

هڅونه: زده کوونکي دې په ډله بیزه توګه د جنازې د لمانځه د اداء کولو په هکله خبرې وکړي

د هرې ډلې استازی دې په عملي ډول دغه بڼه تمثیل کړي.

ارزونه: څوک کولی شي د جنازې د لمانځه دعا له یاد ه ووايي؟

لارښوونه: ښاغلی ښوونکی دې پورتنۍ دعا په ټولګي کې زده کوونکو ته په ساده ژبه ژباړه او تفسیر کړي.

څوارلسم لوست

د ماشوم هلک د دعا

موخه: دهغې دعا پيژندل چې ماشوم مړي هلک ته لوستل کېږي.

(اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا آجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا)

ژباړه:

اې خدايه وگرځوې موږ ته دغه هلک د خوشحالي سبب او د اجر سبب يې وگرځوې، او موږ ته يې ذخيره کړې او وگرځوې هغه موږ ته داسې سپارښت کوونکي چې سپارښت يې منل شوی وي.

هغه دعا چې د صغیرې نجلۍ له پاره ويل کېږي.

(اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا آجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفَّعَةً)

ژباړه:

اې الله (جل جلاله) وگرځوې دغه نجلۍ زموږ لپاره د خوشحالي سبب او د اجر سبب يې وگرځوې او وگرځوې هغه موږ ته داسې سپارښت کوونکي چې سپارښت يې منل شوی وي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د جنازې د لمانځه دعا په ټولگي کې د ننه ځان ځانته مشق او تمرین کړي .

. ارزونه:

❖ څوک کولی شي چې د ماشوم هلک دعا له ياده ووايي؟

لارښوونه:

✚ ښاغلی ښوونکی دې پورتنۍ دعا زده کوونکو ته په ټولگي کې دننه ووايي.

قضا شوی لمونځ اود هغه حکمونه

موخه: د قضا يي لمانځه دا دا کولو دوختونو پيژندل اودهغه ترتيب.

څوک کولی شي د قضا شوي لمونځ د اداء کولو ترتيب بيان کړي؟

قضاء په لغت کې د حکم کولو اود ادا کولو په معنا ده او په دې ځای کې له هغه وخت نه وروسته د لمانځه اداء کول دي؛ کوم چې شريعت هغه ورته ټاکلی دی، لکه د سهار لمونځ چې د عذر له امله په ټاکلي وخت اداء شوی نه وي په بل وخت کې ادا شي. د فرض او واجب لمونځونو له شرعي عذر پرته پرېښودل لويه گناه ده که څه هم چې قضايي يې پرځای شي، که چيرې په هېریدلو يا د خوب له امله له يو چاڅخه لمونځ قضا شي؛ نو له راوینیدلو او يا له يا دیدلو وروسته بايد پرته له ځنډه د هغه قضايي پرځای کړي. له شرعي عذر څخه پرته يې ځنډول هم گناه ده. که چيرې د سهار سنت د فرض لمانځه سره يو ځای قضا شوي وي دواړه له زوال نه مخکې ادا کېږي له هغې وروسته د سهار سنت قضايي نه لري يوازې د فرضو قضايي پرځای کېږي.

د قضا شوي لمونځ نیت په لاندې ډول دی:

که چېرې له يو چاڅخه ډېر لمونځونه قضا شوي وي په ده باندې لږمه ده چې د هر يوه قضا شوي لمونځ وخت وټاکي د بېلگې په ډول د پلانی وړځې د سهار يا مازيگر د لمانځه قضايي ادا کوم داسې نیت درست دی او که چېرې داسې ووايي د سهار يا مازيگر د لمانځه قضايي ادا کوم کافی نه دی نو داسې نیت دې وکړي: نیت مې وکړ چې پرځای کړم د مازيگر لمونځ چې اول له مانه قضا شوی دی او يا د مازيگر لمونځ چې اخر له مانه قضا شوی دی.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د قضا شوي لمونځ اودهغه د ترتيب په اړوند په ډله ايزه توگه خبرې وکړي.
- زده کوونکي دې د پوښتنې او ځواب په ډول په خپل منځ کې د قضا شوي لمونځ په اړوند پوهاوی وکړي.

ارزونه: آیا شاگردانو د قضائي لمانځه د اداء کولو طريقه پيژندلې ده؟

لارښوونه:

بناغلی ښوونکی دې د قضا شوي لمونځ د حکمونو او ادا کولو د ترتيب په اړوند زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

شپاړسم لوست

د مسبوق لمونځ

موخه:

د مسبوق د لمانځه دادا کولو طریقه.

پوښتنه: مسبوق څه معنا لري؟

ماسبوق هغه مقتدي ته وايي چې د یو یا څو رکعتونو له تیریدلو وروسته له امام سره په لمانځه کې شریک شي خپل لمونځ دې داسې ادا کړي:

کله چې امام سلام وگرځوي مقتدي دې سلام نه گرځوي ودې درېږي که چېرې یو رکعت ترې تېرشوی وي هغه دې پوره کړي خپل لمونځ دې بشپړ کړي. که چېرې د ماسپښین، مازدیگر او ماخوستن په لمونځونو کې دوه رکعته ترې تېرشوي وي دواړه رکعتونه دې پوره ادا کړي او که چېرې یې د ماسپښین، مازیگر په لمونځونو کې یو رکعت له امام سره ادا کړی وي پاتې لمونځ دې د مابښام د لمانځه په شان ادا کړي یعنې یو رکعت دې پوره ادا کړي او بیا دې په قعدۀ کښیني له کښاستو وروسته دې بل رکعت ادا کړي او څلورم رکعت دې خالي ادا کړي.

که چېرې د مابښام په لمانځه کې دوه رکعته ورڅخه تېر شي او یو رکعت یې له امام سره کړی وي دامام له سلام گرځولو وروسته دې سلام نه گرځوي، ودې درېږي پاتې دوه رکعتونه دې ډک ادا کړي او پوره دې کړي.

له یو رکعت لمونځ اداء کولو وروسته دې په قعدۀ کښیني او وروسته له هغې دې بل رکعت اداء کړي.

هڅونه:

- زده کوونکي دې په ټولګي کې د مسبوق د لمانځه د اداء کولو په اړه یو له بله پوښتنې وکړي.
- ارزونه: څوک کولی شي د مسبوق لمونځ اودهغه د کولو طریقه بیان کړي؟
- لارښوونه: ښاغلی ښوونکی دې د مسبوق د لمانځه د اداء کولو څرنگوالی زده کوونکو ته بیان کړي.

اووه لسم لوست

داستسقاء دلمانځه حکمونه

موخه: داستسقاء دلمانځه پيژندنه.

پوښتنه: څوک کولی شي داستسقاء دلمانځه داداء کولو طريقه په ساده ژبه ووايي؟

استسقاء په لغت کې داوبو دغو ښتلو په معنی ده او په شریعت کې هغه لمونځ دی چې داوبو او باران دغوښتنې لپاره اداء کېږي که چېرې په یوه سیمه کې وچکالي او قحطي راشي مستحب ده چې ددغې سیمې مسلمانان تر دریوورځوپورې داستسقاء له پاره په زړو او پیوند جاموکې په پوره عاجزی اود صدقو په ورکولو او روژو نیولو سره صحرا ته ووځي او هم مستحب ده چې د لوی خدای (جل جلاله) درحمت او لوربینې لپاره ماشومان او څاروي له خپل ځان سره صحرا ته بوځي.

داستسقاء دلمانځه د کولو ترتیب:

څوک کولی شي چې داستسقاء دلمانځه دعا ووايي؟

داستسقاء لمونځ دامام ابو حنیفة (رح) په نزد په دې ډول اداء کېږي.

امام او خلک دې په جماعت او یا په تنهایی دوه رکعت له لمونځ ادا کړي دلمانځه له کولو وروسته دې امام مخ په قبله ودرېږي او خلک دې د قبلې په لور کېږي، ټول خلک دې دعا لپاره لاسونه پورته کړي، امام دې دالاندې دعا ولولي:

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مَغِيثًا مُرِيحًا نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ عَاجِلًا غَيْرَ أَجَلٍ

ژباړه: ای الله! داوبو لرونکي باران په اورولو سره او د تازه وښو په راټوکېدو سره چې په هغه کې دټولو خلکو گټه وي او زیان ونه لري مونږ د باران په اورېدو ماړه کړي.

اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَبَهَائِمَكَ وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ وَأَحْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ.

ژباړه: ای الله! خپل بنده گمان او څاروي په اوبو ماړه کړه! او خپله مهرباني زیاته کړه! او ژوندی کړه دغه خپل مړ ښار یعنې د رحمت په باران یې خړوبه کړه!

دامام محمد (رح) او امام یوسف په مذهب داستسقاء لمونځ په جماعت سره ادا کېږي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې داستسقاء دلمانځه دکولو په طريقه په ډله ییزه توگه په خپلو کې سره خبرې وکړي او یوله بل څخه دې پوښتنې وکړي.

ارزونه: څوک کولای شي داستسقاء دلمانځه مفهوم او طريقه بیان کړي.

لارښوونه: ښاغلی ښوونکی دې داستسقاء دلمانځه په اړوند زده کوونکو ته معلومات ورکړي.

اته لسم لوست

د خسوف او کسوف د لمانځه حکونه

موخه: دخسوف او کسوف د لمانځه د اداء کولو د طريقي پيژندنه .
خوک کولی شي دخسوف او کسوف مطلب په ساده ژبه ووايي ؟

خسوف د سپوږمۍ تورتم کېدو او کسوف د لمر تورتم کېدو ته وايي. که چېرې د سپوږمۍ يوه برخه ونيول شي اورنای يې نيمگرې شي سنت دي چې خلک له جماعت پرته په هر ځای کې چې کولی شي دوه رکعته لمونځ وکړي. همدارنگه مستحب دي چې خلک د سخت باد د لگېدو، يا دورځې له پلوه د سختې تيارې د راتللو په وخت کې دوه رکعته نفل لمونځ وکړي. که چېرې د لمر يوه برخه يا ټول تورتم شي اورنای يې نيمگرې شي؛ سنت ده چې د جمعې امام دوه رکعته لمونځ په جماعت سره داډان، اقامت او خطبې پرته په غير مکروه وخت کې ادا کړي. د رکوع او سجدي اوږدول او په جامع جومات يا داختر د لمانځه په جومات کې دهغه ادا کول سنت دي. له لمانځه وروسته دې امام دعا وکړي خلک دې آمين ووايي تر څو چې لمر روښانه شي که چېرې د جمعې امام حاضر نه وي ځان ځان ته دې لمونځ وکړي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دخسوف او کسوف د لمانځه په طريقه په خپلو کې سره خبرې وکړي.

ارزونه:

خسوف او کسوف څه معنا لري ؟

لاړښوونه:

🚩 ښاغلی ښوونکی دې دخسوف او کسوف د لمانځه او دهغه د ادا کولو د طريقي په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

يادونه: مکروه وختونه: د لمر زوال، پرېوتلو او د لمر د راختلو وختونه گڼل کېږي.

د خوف (ویرې) د لمانځه طریقه

موخه: دخوف (ویرې) د لمانځه د کړنلارې پیژندل.
س: څوک کولای شي د خوف د لمانځه د اداء کولو کړنلاره بیان کړي؟

لمونځ چې دالله تعالی د ډیرو مهمو عباداتو څخه دی هیڅکله د مسلمان له غاړې نه ساقطیږي حتی د جنگ په ډگر کې چې د دښمن سره د مخامخ کیدو سخته ویره هم وي ، په لاندې ډول سره اداء کیږي :

امام به مجاهدین په دوو ډلو وویشي که چیرې لمونځ دوه رکعتي وي یو شمیر مجاهدین دې د دښمن په وړاندې ودریږي او بل شمیر مجاهدین دې یو رکعت لمونځ له امام سره اداء کړي ، بیا هغه مجاهدین چې یو رکعت یې له امام سره اداء کړي؛ د لومړنیو مجاهدینو په ځای دې ودریږي. او لومړنی ډله مجاهدین دې په امام پسې د لمانځه د اداء کولو له پاره ودریږي ، یو رکعت دې په امام پسې اداء کړي ، کله چې د امام لمونځ دوه رکعته پوره شو نو امام سلام گرځوي او هغه مجاهدین چې لومړی یې یو رکعت اداء کړي د دویم رکعت د بشپړولو له پاره راځي دویم رکعت دې د قرائت له لوستلو پرته اداء کړي، وروسته له هغه دې هغه مجاهدین چې ددښمن په وړاندې ولاړ دي او یو رکعت لمونځ یې اداء کړی دی د خپل لمانځه دویم رکعت دې د قرائت سره اداء کړي او سلام دې وگرځوي، او څلور رکعتي لمونځ هم په همدې ډول اداء کیږي .

هڅونه:

زده کوونکي دې د پورتنی لمانځه طریقه په ډله ییزه توګه مشق او تمرین کړي.

ارزونه:

د خوف لمونځ څه معنی لري؟

لاړښوونه:

بناغلی ښوونکی دې د خوف د لمانځه د اداء کولو طریقه په زده کوونکو باندې په ټولګي کې په عملي توګه اجرا کړي .

شلم لوست

د تلاوت د سجدي حکمونه

موخه: د تلاوت د سجدي د ادا کولو ځای او سبب پيژندل.

آيا کولی شئ د تلاوت سجده په عملي توگه تمثيل کړئ؟

قرآن کریم آسماني کتاب دی چې په ۲۳ کلونو کې د لوی الله تعالی له خوا په محمد (صلى الله عليه وسلم) نازل شوی دی، په دغه آسماني کتاب کې د الهي توحيد د ثبوت دليلونه او د محمد (صلى الله عليه وسلم) در سالت ثبوت او د دنيا په ژوند او آخرت پورې اړوند حکمونه او د جنت، دوزخ او نورو د اثبات دليلونه او د قيامت دور ځې ثبوت بيان شوی دی.

قرآن کریم اوږده، لنډ او متوسط سورتونه لري، په ځینو سورتونو کې د تلاوت سجده واجبېږي، د تلاوت د سجدي آیاتونه او د هغوی ځایونه په لاندې ډول دي.

شماره	سورت	پاره	رکوع	ایت
۱	الاعراف	۹	۲۴	۲۰۶
۲	الرعد	۱۳	۲	۱۵
۳	النمل	۱۹	۲	۲۵
۴	النحل	۱۴	۶	۵۰
۵	بنی اسرائیل	۱۵	۱۲	۱۰۹
۶	مریم	۱۶	۴	۵۸
۷	الحج	۱۷	۲	۱۸
۸	الفرقان	۱۹	۵	۶۰
۹	السجده	۲۱	۲	۱۵
۱۰	ص	۲۳	۲	۲۴
۱۱	حم السجده	۲۴	۵	۳۸
۱۲	النجم	۲۷	۳	۶۲
۱۳	الانشقاق	۳۰	۱	۲۱
۱۴	العلق	۳۰	۱	۱۹

هڅونه:

زده کوونکي دې د تلاوت د سجدي د ادا کولو طريقه په عملي توگه په ټولگي کې تمرين کړي. لارښوونه: ښاغلی ښوونکی دې د تلاوت سجدي د ادا کولو د طريقې او ځای په اړه زده کوونکو ته معلومات ورکړي.

يو ويشتم لوست

د تلاوت د سجدې د ادا کولو طريقه

موخه: د تلاوت د سجدې د ادا کولو د طريقې پيژندل

لومړی دې د تلاوت د سجدې د اداء کولو نیت وکړي (نیت مې کړی چې اداء کړم د تلاوت سجده) وروسته دې الله اکبر ووايي .

د تلاوت د سجدې لپاره قیام (مستحب دی) د سجدې له پیل څخه مخکې تکبیر ویل کیږي. بیا درې کرته (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى) ویل کیږي وروسته تکبیر وایي او له سجدې څخه را پورته کیږي له سجدې وروسته دریدل مستحب دي. د تلاوت د سجدې دوه تکبیره سنت دي ، د تلاوت په سجده کې د تکبیر ویلو په وخت کې د لاسونو پورته کول ، تشهد (التحيات) ویل او سلام گرځول نه شته .

هڅونې:

- زده کوونکي دې د تلاوت د سجدې د ادا کولو ترتیب په ټولگي کې دننه مشق او تمرین کړي .
- زده کوونکي دې د تلاوت د سجدې په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

❖ څوک کولی شي د تلاوت د سجدې نیت ولولي؟

لارښوونه:

بناغلی ښوونکی دې د قرآن کریم د تلاوت د سجدې اودهغې د ځای په اړه زده کوونکوته پوره معلومات ورکړي.

دوه ويشتم لوست

د روژې حکمونه

موخه : دروژې د حکمونو د نقلي دليل پيژندنه.

دروژې حکم څه دی؟

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»
د بقرې سورت آيت (۱۸۳)

ترجمه:

ای هغو کسانو چې ایمان یې را وړی دی دروژې په مبارکې میاشتنې کې دروژې نیول په تاسو باندې فرض دي ، لکه چې روژه نیول په پخوانیو امتونو هم فرض وه ، ترڅو یې په نیولو سره د تقوی خاوندان شی.

روژه فرض عین ده او دلوی خدای درضا د تر لاسه کولو سبب کیږي ، روژه نه نیول لویه گناه ده او که څوک ورڅخه انکار وکړي کافر دی. رسول اکرم (ص) دروژې د فضیلتو نو په اړه فرمایلي:

دروژه لرونکي د خولې بوی د خدای (ج) په نزد د مشکو له خوشبویي څخه زیات خوشبویه دی. او دغه راز په حدیث شریف کې راغلي دي: (عن ابي هريره (رض) قال: قال رسول الله (صلي الله عليه وسلم) (مَنْ صَامَ رَمَضَانَ اِيْمَانًا وَ اِحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ) (متفق عليه) ترجمه: څوک چې د ایمان په رڼا کې د خدای د رضا له پاره د رمضان روژه ونیسي ټول مخکیني گناهونه یې بخښل کیږي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دروژې د فضائلو په اړه په ځانکړې او ډله یزه توگه خبرې وکړي.

ارزونه:

د روژې د نیولو د فرضیت حکم څه دی؟

لارښوونه:

بناغلی ښوونکی دې دروژې د برکت او فضیلت په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

درويشتم لوست

دروژې گټې

موخه : دروژې د گټو پيژندنه.

۱- څوک کولی شي دروژې ټولنيزې گټې بيان کړي ؟

دروژې نيول د اجرا و ثواب نه سربيره چې لوی خدای (ج) يې په اخرت کې روژه نيوونکي ته ورکوي په دنيا کې هم ډيرې فردي، ټولنيزې او روغتيايي گټې لري.

دروژې فردي گټې:

روژه لرونکي د روژې په نيولو سره له تندي او لوږې سره عادت کيږي که چيرې د ژوند په اوږدو کې د فقر او بې وزلي سره مخامخ شي په زغم او حوصلې سره د هغو په وړاندې دريږي او ځان نه بايلي.

دروژې ټولنيزې گټې: هغه مسلمانان چې سوکاله او خوشحاله ژوند لري يوازې د روژې په مياشت کې د لوږې او تندي احساس کوي خو فقيران او بې وزلان د تل لپاره په دغه شان لوږه او تنده کې ژوند کوي له دې امله د هغوی د ژوند د حال نه خبريږي او په زړونو کې يې مهرباني پيدا کيږي. د فقيرانو او غريبانو سره مرسته کوي. په پای کې د فقيرانو او بډايا نو تر منځ يو ډول محبت او دوستي را منځته کيږي، چې دا په خپله د يوې ټولنې دنیکمرغی او خوشحالی سبب کيږي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې په ټولگي کې د روژې د گټو په اړه په ډله ييزه توگه خبرې اترې وکړي.

لارښوونه:

✚ بناغلی ښوونکی دې د روژې گټې په تفصيل سره زده کوونکو ته بيان کړي.

خليرويشتم لوست

د روژې اهداف (تقوى او روغتيا)

موخه : دروژې د روغتيايي گټو پيژندنه .

خوک کولای شي چې د روژې د روغتيايي گټو په اړوند معلومات ورکړي؟

روژه د ځانگړي اغيز له مخې چې د انسانانو په مادي او معنوي اصلاح کې يې لري د تل له پاره يې په آسماني شريعت کې د لازمي جزء په ډول خپل مقام ساتلی دی .
د روژې د فرضيت ډير هدفونه دي ، خو تر ټولو غوره يې قرآن کریم په خپلو خوږو الفاظو کې داسې بيان کړی دی (لعلکم تقون) بنايي چې د تقوى په زيور بڼکلي شئ .

تقوى د انسانانو د غوره والي معيار او هغه جوهر دی چې په انسان کې له الله تعالى څخه ويره او د هغه څخه د اميد ساتلو روحيه پياوړې کوي .
او همدارنگه د روژې له اهدافو څخه د انسان روغتيا او غښتلتيا ده لکه چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي دي : (صوموا تصحوا) روژه ونيسئ چې صحت مند شئ .

۱_ د معدې او ځيگر د زيږي ناروغۍ د روژې په نيولو سره له منځه ځي .

۲_ د هاضمې ، پوښتورگو او ځيگر ناروغۍ چې په درملو يې درملنه نه کيږي په روژې نيولو سره يې په ښه توگه درملنه کيږي .

هڅونه:

زده کوونکي دې دروژې د روغتيايي گټو په باب د ننه په ټولگي کې په ډله ييزه توگه خبرې وکړي .

ارزونه :

خوک د روژې گټې ويلای شي ؟

لارښوونه :

ښاغلی ښوونکی ! د روژې گټې او د انسان د پاره د هغې د روغتيايي گټو په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړئ .

د روژې خوړلو شرعي عذرونه

موخه: دروژې خوړلو له پاره د شرعي عذرونو پيژندل.

- ۱- ناروغ چې د روژې نيولو قدرت نه لري يا د لايق ډاکتر د وينا له مخې د خپلې ناروغۍ له سختېدو نه وډار شي د هغه له پاره روا ده چې روژه وخوري. او د روغتيا په وخت کې يې بيا ونيسي او که په راتلونکي وخت کې هم په روژه نيولو قادر نه شو نو له شريعت سره سم به فديه ورکړي .
- ۲- د بچي د زيانېدو له ويرې: که چيرې اميد واره بنځه ډارېده چې روژه نيول دې ته او يا يې ماشوم ته زيان رسوي هغې ته روا ده چې روژه وخوري او په راتلونکي کې يې بيا ونيسي .
- ۳- که چيرې شيدې ورکونکې مور د خپل ځان يا د خپل ماشوم لپاره چې شيدې روي دروژې له نيولو څخه د خطر احساس کاوه ، روژه دې وخوري بيا دې قضايي په راتلونکي وخت کې ونيسي .
- ۴- که چېرې څوک مسافر شي هغه ته روا ده چې روژه وخوري او قضايي يې په راتلونکي کې راوړي .
- ۵- دا ورځه عمر لرونکي بوډا (شيخ فاني) چې دروژې نيولو توان ونه لري د روژې خوړلو اجازه ورته شته ، دهغې په بدل کې فديه او يا د هغې پيسې ورکړي . که چيرې شيخ فاني په راتلونکي کې وتوانيد د هغې قضايي دې پرځاي کړي . که چيرې يې مخکې فديه ورکړې وي دغه فديه نفل ده ، همدارنگه هغه تنده يا هغه لوړه چې د مرگ ويره پکې وي شرعي عذر گڼل کيږي .
- ۶- اکراه: که چېرې څوک په زوره دروژې خوړلو ته اړ شي چې روژه وخوري جواز لري بيا دې قضايي راوړي .
- ۷- هغه مجاهد چې د دښمن په مقابل کې وي او پوهيږي چې جنگ د اسلام د دښمن سره دی روا ده چې روژه وخوري او بيا يې قضايي پرځاي کړي .

هڅونه : زده کوونکي دې دروژې دخوړلو په شرعي حالاتو باندې خبرې اترې وکړي .
لارښوونه:

- ✚ بناغلی ښوونکی دې دروژې خوړلو د شرعي عذرونو په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي .
- ✚ بناغلی ښوونکی دې د سفر شرعي مسافه چې علماوو په هواره ځمکه کې په عادي تگ سره د دريو شپو او ورځو په اندازه ښودلې ده او په اوسني مقياس سره تقريبا (۸۲) کيلو متره کيږي . زده کوونکو ته دې په دې اړه پوره معلومات ورکړي .

شپږ ويشتم لوست

د روژې ماتونکي

موخه: د روژې د ماتونکو او د قضايي روژې حکم او د کفارې پيژندنه.

د روژې ماتونکي په دوه ډوله دي.

الف: هغه چې يو ازې قضايي پرې لزمېږي. ب: هغه چې قضايي او کفاره دواړه پرې لزمېږي.

الف - هغه چې يوازې قضايي پرې لزمېږي.

۱- د اکراه (جبر) له امله د روژې خوړل. ۲- د مضمضې په وخت کې له ستوني څخه داوبو تيريدل؛ په داسې حال کې چې روژه يې په يادوي ۳- په قصدي توگه د (قې) تيروول چې په ډکه خوله وي. ۴- دخولې په ډکوالي باندې په قصدي توگه قې کول.

۵- د هغه شي خوړل چې غذايي ماهيت ونه لري لکه کاغذ او يا کوچنۍ ډبرې.

۶- د هغه څه تيروول چې په غاښونو کې وي او د نخود د دانې په اندازه وي.

۷- د خولې د وينو تيروول چې له لارو څخه زياتې او يا مساوي وي.

۸- پيشمنۍ کول په دې گومان چې لاروسه شپه ده حال دا چې سبا راختلی وي.

۹- په قصدي ډول د روژې خوړل؛ په دې گومان چې لمر پر يوتلی دی.

۱۰- د وربخې او دوړو په ورځو کې د روژې ماتول او بيا جوته شي چې دوخت نه مخکې يې روژه ماته کړې ده.

ب: هغه چې په روژه ماتونکي قضايي او کفاره دواړه لزموي.

د روژې په مبارکه مياشت کې په قصدي ډول خوړل او خښل چې د روژې نيت يې کړی وي په قصدي توگه جماع کول، په فاعل او مفعول دواړو باندې قضايي او کفاره لزموي.

د روژې کفاره په لاندې ډول ادا کېږي: ۱- د غلام او يا وينځې ازادول. ۲- په مسلسله

توگه دوه مياشتې روژه نيول. ۳- که چيرې يې د روژې نيولو وس نه درلود شپيتو

بې وزلو ته د فديې ورکول او يا سهار او ماښام پرې ډوډۍ خوړل، او يا دې د هغې

پيسې ورکړي، د روژې فديه د فطر د صدقې سره برابره ده.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د روژې د مبارکې مياشتې دخوړلو په اړه چې يوازې قضايي پرې لزمېږي خپلو کې سره خبرې اترې وکړي د هغې ډول ډول حالتونه دې وڅېړي.

ارزونه: څوک کولی شي ووايي چې روژه څه ته وائي؟

لارښوونه: بناغلی ښوونکی دې د روژې د حکم او کفارې په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

اووه ويشتم لوست

پاتې شوې (قضايي) روژه

موخه: د قضا شوې روژې د قضا راوړلو په اړه معلومات .
څوک کولی شي د قضايي روژې د نيولو په اړه نظر ښکاره کړي؟

هغه شمير کسان چې په هغو باندي دروژې قضايي لارمه وي دممنوعه ورځو پرته يعنې دکوچني اختر لومړۍ ورځ، د لوی اختر لومړۍ ورځ او دتشریق درې ورځې (دذوالحجې يو لسمه، دولسمه، ديارلسمه). نور هر وخت چې قضايي پرځای کړي روا ده، بڼه داده چې دشرعي عذر پرته په قضايي روژه کې ځنډ و نه شي دقضايي روژې پرله پسې نيول شرط نه دي خو د کفارې په قضايي روژه کې پرله پسې نيول شرط دي. که چيرې چا نفلي روژه پيل کړه او بيا يې هغه فاسده کړه دهغې بيا نيول واجب دي، که چيرې دروژې په ورځ ماشوم بالغ شو او يا کافر مسلمان شو په دې صورت کې دې د ورځې پاتې برخه حتماً روژه ونيسي او د دغې روژې بيا نيول پر هغوی لارم نه دي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دقضايي روژې ممنوعه وخت په فردي ډول يوله بل څخه وپوښتي.

ارزونه:

❖ دقضايي روژې (ممنوعه وخت) څوک بيا نولی شي؟

لارښوونه:

❖ ښاغلي ښوونکي دې دقضايي روژې دوختونو په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات

ورکړي.

اته ویشتم لوست

د تراویح لمونځ

موخه : د تراویح دلمانځه دځای او د تراویح دلمانځه پیژندل.

_ د تراویح لمونځ اوپه هغه کې دقرآن کریم ختم دروژې په مبارکه میاشت کې څه حکم لري؟

_ ایاد تراویح لمونځ قضایي لري؟

دروژې په مبارکه میاشت کې د تراویح لمونځ هره شپه په نارینه او بنځینه چې روژه پرې فرض وي شل رکعتو سنت دی اودوه دوه رکعتو اداء کول یې سنت دي، ددوو رکعتو نو له اداء کولو څخه وروسته دې سلام وگرځوي کله چې څلور رکعتو پوره شي؛ نو له موده دې ځنډ وکړي د ځنډ په وخت کې د تسبیح ویل ثواب لري. په جماعت سره د تراویح لمونځ اداء کول ډېر ثواب لري. د روژې د مبارکې میاشتې په تراویحو کې یوځل د قرآن کریم ختم سنت دی. د تراویح لمونځ د ماخوستن له لمانځه نه وروسته تر رینبنتې سهار(صبح صادق) پورې ادا کېدلی شي، که چېرې د تراویح لمونځ په خپل وخت ادا نه شي قضایي نه لري. په روژه کې د وترو لمونځ د تراویح دلمانځه له اداء کولو وروسته په جماعت سره ادا کېږي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د تراویح دلمانځه د اداء کولو په اړه په ټولگي کې د ننه یوله بل نه پوښتنې وکړي.

ارزونه:

د تراویح دلمانځه د اداء کولو وخت کوم دی؟

لاړښوونه:

بناغلی ښوونکی دې د تراویح دلمانځه دا دا کولو طریقو په ټولگي کې د ننه په ډله بیزه توگه تمثیل کړي.

همدارنگه ښوونکی دې دا روښانه کړي چې د رمضان د میاشتې په اوله شپه په داسې حال کې چې د وتر لمونځ بې اداء کړی وي او د رمضان د میاشتې له داخلیدو څخه خبر شي نو وروسته هم کولای شي چې د تراویح لمونځ اداء کړي.

نهه ویشتم لوست

اعتکاف

موخه: دااعتکاف دکلمې د مفهوم پیژندنه.

س:

اعتکاف څه معنی لري؟

اعتکاف څو ډوله دی؟

اعتکاف د بندیدلو او ځنډ کولو په معنی دی، او په شریعت کې د اعتکاف په نیت په هغه مسجد کې دروژې د نیولو سره د ځنډ کولو څخه عبارت دی چې په هغه کې پنځه وخته لمونځ په ډله ییزه توګه په (جمعي) سره ادا کیږي. اعتکاف درې ډولونه دی، واجب، سنت، مستحب.

واجب: هغه اعتکاف ته وایي چې یو څوک یې پر خپل ځان نذر کړي. د بېلګې په ډول یو سړی نذر کړي، چې زه یوازې د لوی خدای (ج) له پاره درې ورځې اعتکاف کوم (غلی) کینم او یا ووايي که چیرې مې فلانی حاجت (غوښتنه) پوره شي؛ نو زه د لوی خدای (ج) لپاره دوه ورځې اعتکاف کوم چې دغه اعتکاف ته نذري اعتکاف وایي.

سنت اعتکاف: سنت اعتکاف هغه دی چې د روژې د مبارکې میاشتې په وروستیو لسو ورځو کې د روژې د مبارکې میاشتې د شلمې ورځې د لمر له پریو تو څخه پیل او د کوچني اختر د میاشتې په لیدوسره سملاسي پای ته رسیږي. دا اعتکاف سنت دی. مستحب اعتکاف: د واجب او سنت اعتکاف پرته نور ټول اعتکافونه مستحب دي.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دااعتکاف د مفهوم په اړه په ځانګړي او ډله ییزه توګه په خپلو کې سره خبرې اترې وکړي.

ارزونه: اعتکاف څه معنی لري؟

لارښوونه:

✚ بناغلی ښوونکی دې دااعتکاف د حکمونو په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

د پرشم لوست

د اعتكاف د صحت شرطونه

موخه : د اعتكاف پيژندل

د اعتكاف د صحت شرطونه: ۱- مسلمانې ۲- عقل، ۳- نيت كول،

۴- دنارينه وله پاره په جومات كې ۵- روژه درلودل،

يادونه : بنځې دې په هغو مخصوصو ځايونو كې چې دلمانځه له پاره غوره شوي

وي اعتكاف وكړي. له جنابت څخه پاكوالي د اعتكاف د پيل شرط دى، دهغه د دوام

شرط نه دى.

هڅونه:

زده كوونكي دى د اعتكاف د سموالي په شرطونو په ډله ييزه توگه خبرې وكړي.

ارزونه:

❖ ايا د اعتكاف د جواز شرطونه ويلي شئ؟

لارښوونه:

بناغلي ښوونكي دې د اعتكاف د شرطونو په اړه زده كوونكو ته پوره معلومات وركړي

یو دېرشم لوست

د فطر د صدقې حکمونه

موخه: د فطر د صدقې د حکمونو پیژندنه .

د فطر صدقه څه معنی لري؟

د فطر صدقه څو مره اندازه ټاکل شوې ده؟

د فطر د صدقې مستحق کوم کسان دي؟

په هر مسلمان باندې چې د شرعي نصاب خاوندوي د فطر صدقه واجب ده. د نصاب خاوند د خپل ځان او خپلو ټولو صغیرو او لادونو او بنځې صدقه باید ورکړي. د سر سايي اندازه له هر یوتن څخه که ماشوم وي او که لوی، یوه نیمه کیلو او یو سل او پنځوس گرامه (۱۲۵۰) گرامه غنم او یا درې کیلو او درې سوه گرامه (۳۳۰۰) وربشې یا کشمش او یا خرما ده. که چېرې د غنمو پرځای د هغو بیه ورکړي اجازه شته، خو د ورکولو په وخت کې د فقیر مصلحت په نظر کې نیول کیږي ، دورکولو وخت یې د کوچني اختر د لومړۍ ورځې د صبح صادق له را ختو څخه شروع کیږي که چېرې په همدې ورځ ماشوم دنیا ته راشی داخر صدقه پرې واجب کیږي. که چېرې څوک دسهار له راختو مخکې مړشي د فطر صدقه پرې واجب نه ده. د فطر صدقه باید داخر د لمانځه له اداء کولو نه مخکې ورکړی شي. که چېرې داخر د لمانځه څخه وروسته ورکړل شي هم جواز لري.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د فطر د صدقې د مفهوم او دهغې دورکولو په اړه په ځانگړي او ډله ییزه توگه خبرې وکړي.

ارزونه:

د فطر صدقه څه حکم لري؟

لاړښوونه:

✚ ښاغلی ښوونکی دې د صدقې د کمیت او کیفیت په اړه زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

تمرین

۱. خوڪ د فاتحې سورت په ياد ويلاى شي؟
۲. د الله تعالى فعلي او ذاتي صفتونه بيان كړئ
۳. د ذاتي او فعلي صفتونو تر منځ فرق بيان كړئ
۴. په جماعت سره د لمانځه فايدي بيان كړئ
۵. د اخرونو د لمونځونو په هكله په ټولگي كې په عملي توگه خبرې وكړئ
۶. خوڪ د نابالغ هلک دعا ويلاى شي؟
۷. مسبوق څه معنى لري؟
۸. د استسقاء د لمانځه د اداء كولو مفهوم او علت څه دى؟
۹. د خسوف او كسوف معنى په ساده ژبه سره بيان كړئ
۱۰. خوڪ د تلاوت سجده په عملي ډول په ټولگي كې تمثيلولى شي؟
۱۱. د روژې په مبارکه مياشت كې د روژې نيول څه حكم لري؟
۱۲. اعتكاف څه معنى لري؟
۱۳. د اعتكاف د صحت شرطونه بيان كړئ.

دریم فصل

دوه دېرشم لوست

اخلاقي فضایل

موخه داخلاقې فضایلو پیژندنه .

اخلاقي فضایل څه ته وايي؟

اخلاق د خلق جمع ده او خلق په لغت کې د خوی خصلت په معنی دی . او ښه خلق له هغې باطنی قوې څخه عبارت دی چې په آسانی سره انسان ته د ښو کارونو د سرته رسولو توانایي او ځواک ورکوي . او له بدو کارونو څخه یې منع کوي .

اخلاقي فضایل اخلاقي فضایل له نیکو اخلاقو ، ښو خویونو او د شریعت سره له موافق عمل کولو څخه عبارت دي . دا فضایل د ښوونې او روزنې په وسیله په لاندې ډول سره حاصلیږي

الف کوچنیانو ته د مور، پلار، قریبانو، خپلوانو په وسیله د ماشومتوب له دورې څخه په کورنۍ کې باید ونښودل شي .

ب په ښوونځي کې د ښوونکو او استادانو په وسیله . یعنی دا دواړه ډلې دنده وظيفه لري چې د ماشومانو سره داسې لار غوره کړي چې په هغوی کې ښه خویونه پیاوړی شي او د ښو کارونو په کولو سره عادت شي . ښه خویونه لکه ریښتیا وېل ، اما تتداری ، عدالت ، نظافت پاکۍ اطاعت او روغتیا ساتنه ورته تلقین کړي چې د هغوی یو دایمي خوی او عادت وگرځي .

که چېرې وار په ماشومان د مور او پلار او استادانو له خوا سم تربیه شي بیا به ټولني او کورنيو ته کوم مشکل وجود ونه لري ، د نیکو خویونو لرونکي انسانان به ټولني ته وړاندې شوي وي .

دوهم هغه څه چې له اطفالو سره په سمه روزنه او د اخلاقي فضایلو په زده کړه کې پوره مرسته کوي د ښو خلکو ملگرتیا ده . ددې لپاره چې دانسان انساني حیثیت ، وقار او اخلاقي فضایل خوندي وي باید د ملگري او دوست په انتخاب کې ډیر

احتیاط وکړي. دهغه چاسره ملگر تیاوکړي چې اخلاقي فضایل یې ورڅخه پیاوړي کيږي، یا لږترلږه دده فطري خوینو ته زیان نه رسوي. نو د انسان وظیفه ده چې زیات فکر وکړي، د اخلاقي روش او خپلو خوینو په تکمیل کې زیار وباسي.

حکة چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي (انما بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ آئَا خَلَاقٍ په تحقیق سره زه د نیکو خوینو د تکمیل له پاره را استول شوی يم. دغه فضایل د نبي کریم صلی الله علیه وسلم د سیرت او سنتو د پیروی په واسطه حاصلیږي چې د هغوزده کړه د استادانو، موراو پلار او گاونډیانو په مرسته صورت مومي.

هڅونه

➤ زده کوونکي دې داخلاقى فضایلو دزده کړې په هکله په ډله ییزه او فردي توگه فکر او خبرې وکړي.

ارزونه

څوک ویلی شي چې اخلاقي فضایل څه معنا لري؟

لارښوونه

✚ ښاغلی ښوونکی دې زده کوونکو ته وخت ورکړي چې د لوست د موضوع په اړه فکر او خبرې وکړي.

درې دیرشم لوست

داخلاقو ارزښت

موخه د اخلاقو د ارزښت پیژندنه .

آیا د اخلاقو ارزښتونه پیژنی؟

ښکاره خبره ده چې انسان ټولنیز موجود دی ، ټولنیز ژوند د دوی په منځ کې اړیکې او روابط پیدا کړي دي ، چې روابط او معاملات کله ښه او کله بد نومول کېږي ، ښه او مناسب معاملات هغه وخت تحقق مومي چې انسان د اخلاقي قواعدو او قوانینو پیروشي ، نو د اخلاقي لارښوونو ، هداياتو پیژندنه هر انسان ته لارمه او حتمي امر گڼل کېږي ، چې د هغوی په پیروۍ سره په ټولنه کې د یوه ښه شخص په څیره کې ښکاره او ژوند وکړي . په کومه ټولنه کې چې اخلاقي فضایل نه وي د هغې ټولنې نظام گډوډ وي .

که چیرې مونږ د ناوړه اعمالو په کولو سره اخلاقي فضایل ضایع کړو په حقیقت کې مویو الهي نعمت ضایع کړی دی . ځکه د انسان شخصیت او لوړ والی د هغه په اخلاقي فضایلو پورې اړه لري؛ آیا نه گورو ، چې موږ الله تعالی په ډیر ښه صورت سره پیدا کړي یو مونږ ته یې عقل ، فکر د تمییز قوه را کړې دي ، چې خیر د شر څخه بیل کړو ، سترگې ، لاس ، پښې اونور اندامونه یې را کړي دي ، چې په ښه توگه ورڅخه گټه واخلو؛ او ښه کارونه ورباندې ترسره کړو . پیغمبران علیهم السلام یې را لیرلي دي ترڅو مو د نیکبختۍ لارو ته دعوت کړي .

هڅونه

زده کوونکي دې د اخلاقو د ارزښت په اړه په خپلو کې سره خبرې وکړي .

ارزونه

ایا زده کوونکي د اخلاقو د ارزښت په اړه په څه پوهیدلي دي ؟

څلور دېرشم لوست

امانت ساتنه او په عهد باندې وفا کول

موخه له امانتدارۍ او عهد سره آشنا يي.

دايمان لرونکو له خويونو څخه يو امانت لرنه او په وعدو باندې وفا کول دي.

قرآنکريم په دې باره کې داسې لارښوونه کړې ده.

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ د مؤمنون سورت آيت ۸

ترجمه او هغه مؤمنانو بری موندلی دی چې د خپلو امانتونو او د خپلو ژمنو او تړونونو لحاظ کوي.

داسلام په روښانه دين کې د امانت خيانت کول لويه گناه گڼل شوې ده او امانت ساتنه د ايمان او برياليتوب نښانه او شرط دی. دا هم ښکاره ده چې څوک امانت نه خيانت کوي د خلکو پام ځانته راگرځوي او اعتماد ورباندې کوي. او ښايي د امين لقب ورکړي.

اعتماد په حقيقت کې د ټولنيز ژوند اساس گڼل کيږي.

مسلمان بايد د خپل توان په اندازه هغه مالونه چې د امانت په توگه دساتنې لپاره ورکول کيږي، په ډيره ښه توگه وساتي په دې پوه يو چې الله تعالی ډير نعمتونه راکړي دي روغتيا او دځوانۍ عمر دا ټول د الله تعالی امانت دی بايد عبث بې گټې يې تېر نه کړو بلکې گټه ترې واخلو.

د صداقت او د سالمې ښوونې او روزنې په واسطه د خپل وطن د خدمت لپاره تياری ونيسو، او د خپل وطن سره مينه ولرو؛ ځکه وطن زمونږ کور دی.

هڅونه

زده کوونکي دې د امانت داری په هکله په گروپي ډول بحث وکړي.

ارزونه څوک کولی شي د امانت داری گټې ووايي؟

لارښوونه

بناغلی ښوونکی دې د امانت داری په هکله زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

په اسلام کې د سولې مثال

موخه د سولې د مفهوم او ارزښت سره آشنایي.
خوک کولی شي د سولې په هکله خپل نظر ووايي؟

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ دحجرات سورت آیت ۱۰

ترجمه بېشکه چې مؤمنان ټول سره وروڼه دي نو پس سوله او جوړه کوی تا سې په منع د وروڼو خپلو کې.

په دې پوه یو چې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم په جزیره العرب کې زیږیدلی دی. کله چې یې عمر څلویښت کلنۍ ته ورسید نو دالله تعالی له خوا په نبوت مبعوث شو. محمد صلی الله علیه وسلم خلک یوازې د یوه الله تعالی عبادت، نیکو اخلاقو او انساني سولې ته رابلل، له بت پرستی، شرک او ټولو ناروا کارونو څخه یې منع کول. د عربو خلک چې اسماني دین او انساني اخلاق یې هیرکړي وو؛ د محمد صلی الله علیه وسلم په مخالفت یې لاس پورې کړ او په ډول ډول طریقو سره یې محمد صلی الله علیه وسلم او دهغه پیروانو ته آزارونه ورکول. چې له امله یې مسلمانان مدینې منورې ته په هجرت کولو مجبور شول. او هلته یې هجرت وکړ. کله چې مکه مکرمه فتح شوه او د مسلمانانو نظام په کې ټینګ شو؛ د مکې کافرانو داسې فکر کاوه چې اوس به محمد صلی الله علیه وسلم له دوی څخه انتقام اخلي خو حضرت محمد صلی الله علیه وسلم داسې وفرمایل ای قریشو الله تعالی له تاسې نه د جاهلیت خویونه او په پلرونو، نیکونو ویاړېدنه ایسته کړه تاسې د آدم اولاد او آدم له خاورې نه پیدا شوی دی. بیا یې د سورت حجرات ۱۳ آیت تلاوت کړ چې ای خلکو مونږ تاسې له یو نارینه او یوې ښځې څخه پیدا کړي یی، او په طایفو او قبیلو مو ویشلي یاست، تر څو چې یو تر بله سره وپېژنئ یقیناً د الله په وړاندې ستاسې ډېر عزت من هغه دی چې له خدایه ډېر وپېرېږي.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم دمکې خلکو ته وویل څه فکر کوئ چې زه به له تاسې سره څه وکړم؟ هغوی وویل ښه سلوک، مهربان ورور او د مهربان ورور زوی یی. ویې فرمایل نن پر تاسې څه مؤاخذه نشته ځی لار شی ټول ازاد یی...

هڅوني

- زده کوونکي دې لوست په چوپتیا سره مطالعه کړي.
- د لوست دمختوی په هکله د خبرې اتري او مباحثه وکړي.

ارزونه په اسلام کې سوله څه معنا لري؟

لارښوونه ښاغلی ښوونکی دې زده کوونکو ته په اسلام کې د سولې د ارزښت په اړه هر اړخیز معلومات ورکړي.

د روغتيا ارزښت په اسلام کې

موخه د روغتيا ارزښت سره آشنایي.

څوک کولی شي د روغتيا په هکله په ساده ژبه سره څه ووايي؟

كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا دالمؤمنون سورت ۵۱ آيت

ترجمه له پاکو او حلالو شيانو څخه يې وخورئ او نیک عملونه وکړئ

د اسلام په روښانه دين کې دلمانځه د اداء کولو لپاره اودس فرض دی. اودس دمخ، تر څنگلو پورې د دواړو لاسونو، د سر مسح کولو، او تر بننگرو پورې د دواړو پښو له مينځلو څخه عبارت دی. مسواک وهل هم سنت دي. همدارنگه دلمانځه د اداء کولو لپاره د ټول بدن پاکوالی دلمانځه د اداء کولو د ځای پاکوالی، د جامو پاکوالی هم فرض دی. په اوداسه او غسل کې داوبو پاکوالی هم لازمي دي په دغو ټولو کې روغتيا يې گټې پټې دي.

همدا راز د اسلام دين موږ د ډير خوراک څخه منع کړي يو ځکه ډير خوراک د رنگارنگ ناروغيو سبب گرځي.

دا جوته ده چې د ناپاکو شيانو استعمال د ډيرو ناروغيو سبب گرځي؛ نو د اسلام مبارک دين موږ ته د نظافت په رعايت باندې امر کړی دی او نظافت يې د ايمان جزء گڼلی دی، يعنی له موږ څخه يې غوښتي دي چې نظافت نه يوازې د عبادت د اداء کولو په وخت کې رعايت کړو، بلکې لږمه ده د هغه رعايت په خوړو، څښاک، د ژوند په ټولو چارو کې حتی د ژوند د محيط په ساتنه کې هم بايد وکړو په يوه مبارک حديث کې لارښوونه شوې ده **اَلطَّهْرُ شَطْرُ الْاِيْمَانِ** پاکي د ايمان جزء برخه ده همدا راز جوته ده چې د ډيرو ناروغيو اساسي عامل او سبب په ناوړه عادتونو لکه سگرت، چلم، نسوار، چرس، ترياک شراب او نورو باندې عادت کيدل هم دي؛ نو د اسلام روښانه دين د داسې شيانو کارول ناوړه او حرام گرځولې دي. په يو حديث مبارک کې ذکر شوي دي **عَنْ ابْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَامٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ**

هرنېشه راوړونکی شی حرام دی.

هڅونه

➤ زده کوونکي دي د روغتيا دارزښت په هکله په فردي او گروپي توگه مباحثه وکړي.

ارزونه څوک کولی شي چې په اسلام کې د روغتيا د ارزښت مفهوم په ساده ژبه سره ووايي. لارښوونه: بناغلی بنوونکی دي د روغتيا ساتنې په هکله زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړي.

اووه د پرشم لوست

په اسلام کې د شورا ارزښت

موخه په فردي او ټولنيز ژوند کې د شورا د ارزښت سره آشنا يي.

د اسلام سپيڅلي دين موږ ته لارښوونه كړې ده، چې په فردي او ټولنيزو چارو کې يو د بل سره مشوره وكړو. په قرآن عظيم الشان کې يو سورت د شوري په نامه سره نومول شوی دی. او په کې د مؤمنانو حال داسې ښودل شوی دی چې يو له بل سره مشوره كوي. (وَأْمُرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ . آل عمران ۱۵۹ آيت).

كوم كارونه چې د خپلوانو، دوستانو، لويانو او پوهانو سره په کې مشوره شوې وي ښې نتيجې ورڅخه ترلاسه كېږي. الله تعالى خپل پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم ته امر كړی دی چې د خپلو اصحابو سره مشوره كوه . د اسلام د صدر مسلمانانو په خپلو ټولو فردي او ټولنيزو چارو کې مشوره كوله مشوره وركوونكو به هم په پوره امانتدارۍ سره خپلې مشورې څرگندولې له دې سببه د دوى ټول كارونه په تاريخ کې ډير روښانه او تر اوسه پورې ورڅخه پيروي كېږي. نو كه چيرې خپل كارونه د اسلام د لارښوونې سره سم په مشوره ترسره كړو په يقيني ډول به ښې نتيجې ورڅخه ترلاسه كړو.

هڅونې

- ❖ زده كوونكي دې د شورا د گټو په هكله مباحثه وكړي .
- ❖ زده كوونكي دې د شورا په هكله سوال او ځواب وكړي.

ارزونه

په اسلام کې د شورا مفهوم څه دی؟

لارښوونه

بناغلی ښوونکی دې د شورا په باره کې خپل معلومات زده كوونكو ته څرگند كړي.

آته دېرشم لوست

تعاون مرسته کول

موخه د مرستې د مفهوم او ارزښت سره آشنایي.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ دمانده سورت آیت ۲

ترجمه په بنسټ چارو او تقوا کې یوله بل سره مرسته وکړئ .

دا جوته خبره ده چې د انسان ژوند ټولنیز دی فردي ژوند په حقیقت کې په ټولنیز ژوند پورې اړه لري. او فرد نه شی کولی د ټولنې څخه اړیکې پرې کړي او انسان هر څومره چې تمدن ته نږدې شي په هغه اندازه د نورو مرستې ته اړ دی. دا هغه وخت پوره څرگندېږي چې د کلیو او د ښارونو د خلکو ژوند ته پوره نظر واچوو. د مثال په توګه که یو دهقان په خپله کرنه وکړي او په خپله ټولې چارې سمبال کړي او خپلې جامې هم د خپلې خمتا څخه جوړې او په تن کړي؛ خپل اولادونه په خپل بڼ او کرونده کې وروزي او د ژوند نور وسایل هم په ابتدایي ډول په خپله تیار کړي خو د ښار اوسیدونکي هم دغه کار او زیارته اړه لري. دوی هم لږ تر لږه د ښار د ژوند د خصوصیا توپيژندنې ته ضرورت لري. نو ګورو چې یوازې ژوند کول ډیر کړاوونه لري، د کرنې اسبابو او وسایلو، غنم، ژرندې، پخلي او داسې نورو ته ضرورت لري، د پورتنۍ وینا څخه داسې نتیجه ترلاسه کوو هر کار چې کوو باید د ټولنې احساس مو په نظر کې وي او وایو چې دا عمل د ټولنې لپاره هم ترسره کوو.

هڅونې

- زده کوونکي دې د لوست په چوپتیا سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله سوال او ځواب وکړي.

ارزونه

آیا شاگردان د تعاون په مفهوم پوهیدلي دي؟

لارښوونه

✚ ښاغلی معلم صاحب زده کوونکو ته د تعاون د مفهوم او د انسان په ژوند کې د هغه د

اهمیت په اړه په تفصیل سره معلومات ورکړئ؟

نهه د پرشم لوست

عدالت او انصاف

موخه د عدالت او انصاف د مفهوم پیژندل.

عدالت او انصاف د اسلام د سپېڅلي دين د غوره ممیزاتو له جملې څخه دي .
الله تعالیٰ مسلمانانو ته په عدل او انصاف باندې امر کړی دی چې عدل وکړي .
له همدې کبله زموږ دویم خلیفه عمر رض په عدالت کولو مشهور و .
دا چې عدالت په اسلام کې لوړ مقام لري ، رسول الله ص د عادل پاچا له پاره د
قیامت په ورځ کې د عرش د رحمت د سیوري لاندې د ځای لرلو زیری ورکړی دی .
څرنگه چې عدل د پورتنیو فضیلتونو له مخې زیات اجر وونه او ثوابونه لري نو لازمه
ده چې د خپل ژوند له پاره یې اصل وگرځوو ، او همیشه پرې عمل وکړو ، چې الله
تعالیٰ ، او د هغه رسول ص او ټولو انسانانو ته د قدر وړ وگرځو .

هڅونه

زده کوونکي دې د عدالت او انصاف په هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړي .

ارزونه

آیا زده کوونکي د عدالت او انصاف په معني پوهیدلي دي ؟

څلورېنستم لوست

متمدنه ټولنه

موخه د پر مختللي ټولني پيژندنه .

متمدنه ټولنه يواځې هماغه ټولنه ده چې افراد يې يوه الله تعالی ته غاړه ايښودونکي وي .

د بندگانو له بندگۍ خلاص او د يوه الله تعالی بندگان جوړ شوي وي .
متمدنه ټولنه هماغه ټولنه کيدای شي چې عقيدوي وحدت په کې د خلکو د راتوليدو اصلي عامل وي، او ژبنی تعصب په کې نه وي ، او د جنس له لحاظه يې تور، سپين ، سور، زير، عربي، عجمي په يو داسې امت کې يو ځای کړي وي؛ چې رب يې الله او يواځې د هغه بندگي او عبادت کوي. او تقوی په کې د شخصيت معيار وي .

د متمدني ټولني له ځانگړتياوو څخه داده چې انسان په کې تر هر څه د لوړ ارزښت لرونکی وي ، انساني اخلاق په کې موجود وي د حقوقو مراعات په کې رواج ولري، داسې قانون ولري چې د بنو کارونو د عامولو له پاره د مکافاتو او د بدو دمخنيوي له پاره د مجازاتو فقري يې تر هرې مادې زيات عملي اړخ ولري .

هڅونه

زده کوونکي دې د متمدني ټولني په هکله په خپلو منځونو کې خبرې وکړي .

ارزونه

ايا زده کوونکو د متمدني ټولني ځانگړتياوې زده کړي دي ؟

يو څلويښتم لوست

تواضع

موخه د تواضع له مفهوم سره آشنایي.

تواضع چې له غوره اخلاقو څخه خورا ارزښتمن خوی دی او د عاجزی او د ځان د ټیټ شمېرنې په معنا ده.

الله تعالی د آخرت بڼې گټې د هغه چا لپاره بنودلي دي چې په ځمکه کې لویي او فساد نه کوي.

عاجزي حق ته تسلیمېدل او د زړه له کومي د هغه منل دي.

معلومه ده چې د حق پر ځای کول پوره دین ته د عملي بڼې ورکولو برابر دي. تواضع او عاجزي کوونکي هر چاته گران او په زړه کې ورته نږدې وي، له مسکینانو، او بې وزلو سره بڼې اړیکې ساتي، د نورو خدمت کوي او په خدمت کولو ځان ورته بد نه ښکاري، ځکه خو الله تعالی خپل گران پیغمبر ص ته امر کوي چې د مهربانۍ وروڼه خپلو منونکو مؤمنانو لپاره وغوروه.

عبدالله ابن مبارک رح وایي عاجزي داده چې خپل ځان د هغه چا مساوي وگڼي، څوک چې د دنیا په نعمتونو کې تر هغه کم وي، او دا یې باور وي چې دی د دنیا له پلوه پر هغه غوره نه دی، همدا راز ځان له هغه چا سره یو شان وگڼي. څوک چې په دنیوي شیانو کې تر هغه پورته وي په دې آند چې د دنیا له پلوه هغه له ځان څخه پورته ونه شماري.

هڅونه

زده کوونکي دې د تواضع په هکله په خپلو کې سره خبرې وکړي .

ارزونه

آیا زده کوونکي د تواضع له مفهوم سره آشنا شوي دي ؟

دوه څلويښتم لوست

موخه د پوهنې په گټو پوهيدل .

تر ټولو هغه غوره او مهمه وسيله ، چې د اخلاقو په سمون کې لويه برخه لري ، پوهنه او روزنه ده .

پوهنه انسان ته د اخلاقو په هکله دقناعت وړ معلومات ورکوي او د سالمې روزنې په واسطه اخلاق د عمل په ډگر کې په تمرين کولو سره د انسان عادت جوړېږي .

پوهنه انسان ته د سپيڅلو اخلاقو د خپلولو اوله بدو اخلاقو څخه د ژغورنې وسله په لاس ورکوي ، د پوهنې په وسيله غوره اخلاق او گټې يې او همدا راز ناوړه اخلاق اوله هغو څخه را ولاړېدونکي زيانونه پيژندل کيږي .

قرآن کریم د اخلاقو تر ټولو ښکلې مجموعه ده او د رسول الله ص سنت او د هغه مبارک سيرت د اخلاقو په اړوند د پوهې يواځينی مصدر دی . روزنه ، د اخلاقو په عملي تکرار د انسان شخصيت جوړوي او د استادانو ، د کورنۍ د غړو ، گاونډيانو ، ټولگيوالو ، د کوچي ، کلي او ښار د خلکو د کړو وړو په ليدو سره پياوړی کيږي .

هڅونه

زده کوونکي دې د پوهنې د گټو په اړوند په ډله ييزه توگه خبرې وکړي .

ارزونه

آيا زده کوونکي د پوهنې د گټو په اړوند په څه پوهيدلي دي ؟

درې څلويښتم لوست

رښتيا ويل

موخه له رښتيا ويلو سره د زده کوونکو آشنایي.

په رښتيا ويلو هميشه والی د اخلاقو تر ټولو مهمه ريښه ده .
هغه انسان چې د تل له پاره په ژوند کې رښتيا ويونکی وي د صدیقینو مقام
ته رسيږي .

ښه اخلاق ټول او په ځانگړي ډول رښتيا ويل په ټولنه کې د انسان د درنښت
لامل جوړيږي . هم به د څښتن تعالی په وړاندې او هم به په خلکو کې د خاص
موقف لرونکی وي ، د اسلام ستر پيغمبر محمد ص په يوه حديث کې وايي
رښتيا له لاسه ورنه کړی ځکه چې رښتيا نيکي کولو ته لار جوړوي او نيکي کول
جنت ته لار پرانيږي ، او څوک چې د تل له پاره رښتيا وايي او رښتيا ويل خپل عادت
جوړوي هرو مرو يې څښتن تعالی د صدیقینو په شمير کې راوړي . او له دروغو څخه
ځان وژغورئ ځکه چې د دروغو ويلو پای بدکاري ده . او بدکاري هر انسان د دوزخ
اور ته رسوي ، څوک چې هميشه دروغ وايي او دروغ ويل خپل عادت جوړوي ، د
الله تعالی په وړاندې به په درواغ ويونکو کې حساب شي .

هڅونه

زده کوونکي دې د رښتيا ويلو په باره کې يو له بل سره مباحثه وکړي .

ارزونه

آيا زده کوونکو د رښتيا ويلو گټې زده کړې دي؟

ښاغلی ښوونکی زده کوونکو ته د رښتيا ويلو د گټو په باره کې معلومات ورکړي .

څلور څلويښتم لوست

غوره چلند

موخه په زده کوونکو کې د مطالعې د قوې پيدا کول .

مخکې مو وويل چې د نبی اکرم صلی الله عليه و سلم سنت او سيرت د نیکو اخلاقو د غوره بنسټونو له جملې څخه دي ، اوس ځينې داسې حديثونه ذکر کوو چې په هغو کې ځينو ارزښتناکو مسئلو ته پکې اشاره شوې وي

۱ د ټولني د وگړو غوره اخلاق

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنيهِ مَتَّفِقٌ عَلَيْهِ .

رسول الله صلی الله عليه و سلم فرمایلي دي : د يو چا بڼه مسلماني دا ده ، څه چې د ده له پاره مهم او مطلوب نه وي هغه پرېږدي .

۲_ په ژبه او لاس چاته ضرر نه رسول :

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :

(الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ) رواه مسلم .

ژباړه : رسول الله (صلي الله عليه وسلم) فرمایلي دي :

کامل مسلمان هغه څوک دی چې د لاس او ژبې له ضرر څخه يې خلک په امن وي .

۳_ مهرباني لرل :

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :

(مَنْ يُحْرِمِ الرَّقِيقَ يُحْرِمِ الْخَيْرَ) رواه مسلم .

ژباړه : رسول الله (صلي الله عليه وسلم) فرمایلي دي :

هغه څوک چې مهرباني نه لري له خیر څخه بې برخې دي . يعنې هغه څوک چې

نرمي او زړه سوی ونه لري نو ده ته به هم هيڅ ډول خیر ونه رسيږي .

بناغلی ښوونکی ! تاسو کولای شئ چې پورتنیو لوستونو ته (مبارکو حديثو ته) له لنډې توضیح

وروسته لنډ او مختصر فعالیتونه وټاکئ تر څو د زده کوونکو وړتیا او عمومي معلومات

وازمویئ .

يا الله ! مونږ ته په دنيا او آخرت کې نيکي په نصيب کړې او مونږ د دوزخ له عذاب څخه وساته .

تمرین

۱. اخلاق تعریف کری.
۲. د اخلاقي فضایلو په باره کې خپل معلومات وړاندې کری.
۳. د اخلاقو د ارزښت په باره کې په مفصل ډول معلومات ورکړی.
۴. د امانت او په عهد باندې د وفا په هکله معلومات ورکړی.
۵. په اسلام کې د سولې د ارزښت په هکله یو نقلي دلیل وړاندې کری.
۶. څوک کولای شي چې په اسلام کې د روغتیا د ارزښت په هکله په خپله ژبه سره خبرې وکړي؟
۷. په اسلام کې د شورا اهمیت څه دی؟ هغه بیان کری.
۸. په اسلام کې تعاون او مرسته څه مفهوم لري؟
۹. د متمدنې ټولنې په هکله څه ویلای شی؟
۱۰. څوک کولای شي د تواضع مفهوم روښانه کړي؟
۱۱. په فردي او ټولنیز ژوند کې د رښتیا ویلو د اهمیت په هکله مفصل معلومات وړاندې کری.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**